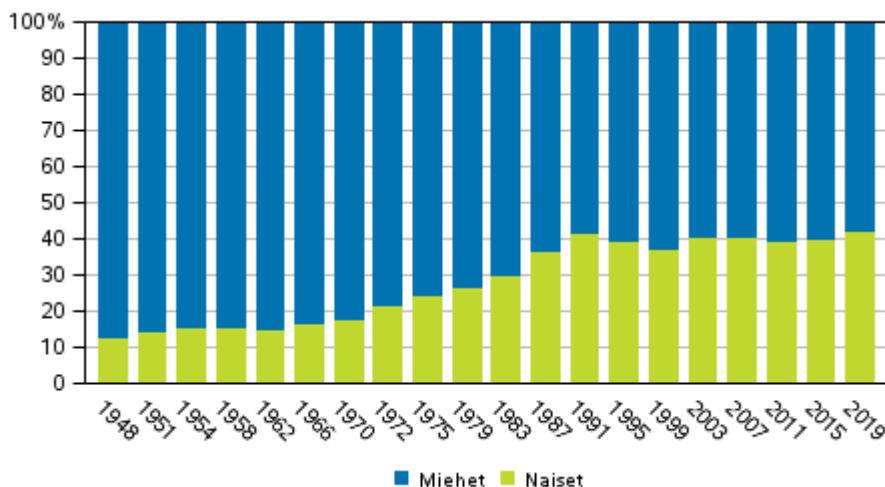

Eduskuntavaalit 2019, ehdokasasettelu

Eduskuntavaaleissa 2019 yhteensä 2 468 ehdokasta

Vuoden 2019 eduskuntavaaleihin asetettiin yhteensä 2 468 ehdokasta, mikä on 322 ehdokasta enemmän kuin edellisissä eduskuntavaaleissa. Ehdokkaista 990 on kunnanvaltuutettuja ja 165 nykyisessä eduskunnassa istuvia kansanedustajia. Eduskuntavaaleihin osallistuu 19 rekisteröityä puoluetta. Vaaleihin osallistuvia puolueita on neljä enemmän kuin edellisissä eduskuntavaaleissa. Tarkemmat tiedot eduskuntavaalien ehdokkaista löytyvät katsauksesta: Ehdokkaiden tausta-analyysi eduskuntavaaleissa 2019.

Miesten ja naisten osuus ehdokkaista eduskuntavaaleissa 1948–2019 (%)

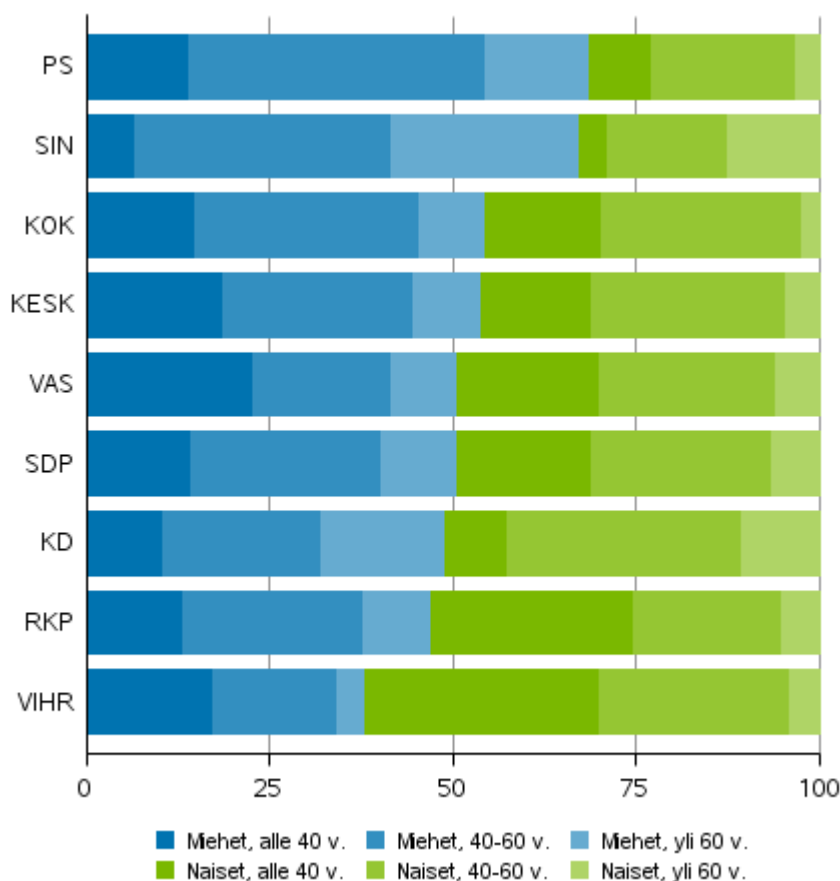

Kaikista ehdokkaista 70,0 prosenttia on nykyiseen eduskuntaan valittujen puolueiden (KOK, SDP, PS, KESK, VAS, RKP, VIHR, KD) ja Sinisen tulevaisuuden asettamia. Eniten puolueista, joista ei valittu kansanedustajaa nykyiseen eduskuntaan, asetti ehdokkaita Seitsemän tähden liike (175 ehdokasta) ja vähiten Eläinoikeuspuolue (17 ehdokasta). Puolueiden ulkopuolisia ehdokkaita asetettiin koko maassa 136 kappaletta. Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa ehdokkaita eduskuntaan saaneista puolueista käytetään nimitystä ”eduskuntapuolueet”. Tähän luetaan mukaan kuuluvaksi myös Sininen tulevaisuus.

Eduskuntavaalien ehdokkaista enemmistö on aina ollut miehiä. Vuoden 2019 eduskuntavaalien ehdokkaista on miehiä 1 432 ja naisia 1 036. Naisten osuus ehdokkaista on siten 42,0 prosenttia, mikä on 2,6 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuoden 2015 eduskuntavaaleissa.

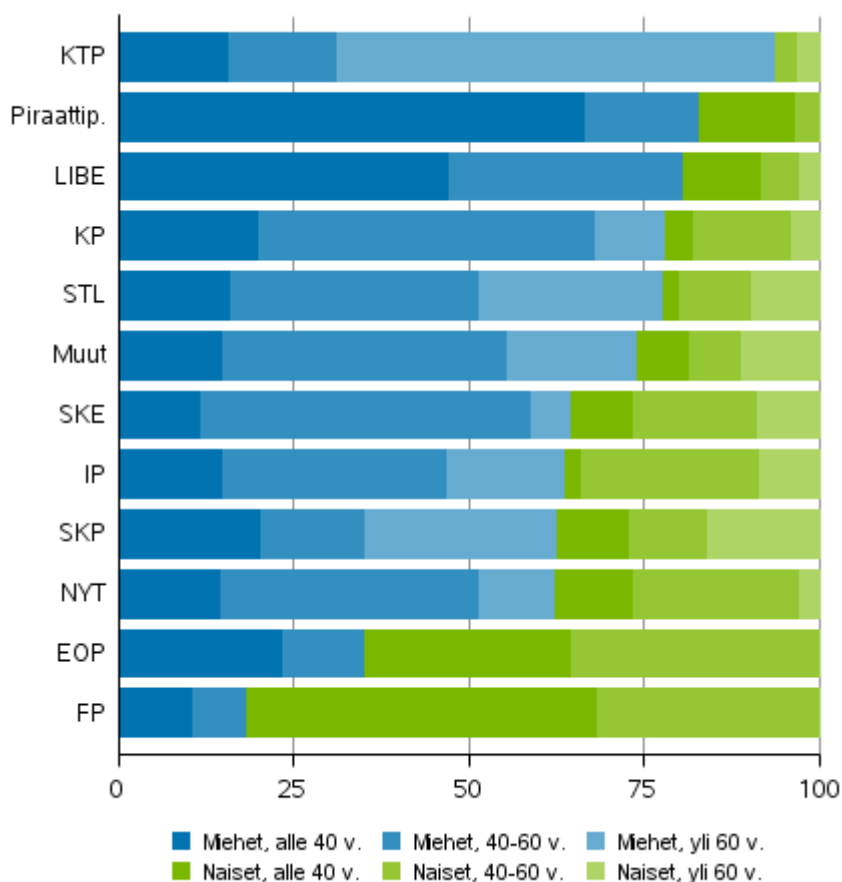
Eduskuntapuolueiden ehdokkaista naisten osuus on pienin Perussuomalaisilla (31,5 prosenttia) ja suurin Vihreällä liitolla (62,0 prosenttia). Kaikista puolueista naisehdokkaiden osuus oli suurin Feministisellä puolueella (81,6 prosenttia) ja pienin Kommunistisella työväenpuolueella (6,3 prosenttia). Kaikkien eduskuntapuolueiden ehdokkaista miehiä on 53,1 prosenttia. Puolueissa ja valitsijayhdistyksissä, joista ei valittu edustajia nykyiseen eduskuntaan miesten osuus ehdokkaista on 69,5 prosenttia.

Miesten ja naisten osuus ehdokkaista puolueen ja iän mukaan eduskuntavaaleissa 2019, eduskuntapuolueet (%)

Kaikkien ehdokkaiden keski-ikä on 46,9 vuotta, miesehdokkaiden 47,9 ja naisehdokkaiden 45,5 vuotta. Ehdokkaista 1 675 on 40 vuotta täyttäneitä tai sitä vanhempia. Ehdokkaista 75 vuotta täyttäneitä tai sitä vanhempia on 31 ja 25 vuotta täyttäneitä tai sitä nuorempia yhteensä 137.

Miesten ja naisten osuus ehdokkaista puolueen ja iän mukaan eduskuntavaaleissa 2019, muut puolueet ja valitsijayhdistykset (%)

Eduskuntapuolueista suhteellisesti eniten alle 25-vuotiaita ehdokkaita on Ruotsalaisella kansanpuolueella (12,2 prosenttia) ja vähiten Perussuomalaisilla (0,9 prosenttia). RKP:n alle 25 -vuotiaiden ehdokkaiden osuus on suurin myös kaikkien puolueiden joukossa. Suhteellisesti eniten 65 vuotta täyttäneitä tai sitä vanhempia on eduskuntapuolueista ehdokkaana Sinisellä tulevaisuudella (19,7 prosenttia) ja vähiten Vihreällä liitolla (3,7 prosenttia). Ehdokkaan ikä on ikä vaalipäivänä.

Taulukko 1. Ehdokkaiden taustatekijöitä puolueittain eduskuntavaaleissa 2019

Puolue	Kansaned. (%)	Kunnanval. (%)	Ikä k/a	Suomen- ja saamenkiel. (%)	Ruotsinkiel. (%)	Muunkiel. (%)	Työllisiä (%)	Työttömiä (%)	Työvoiman ulkop. (%)	Tulot keskimäärin
Yhteensä	6,7	40,1	46,9	91,2	6,0	2,3	72,9	8,9	18,2	29 111
KESK	17,1	58,8	45,7	95,4	1,9	2,8	90,3	1,9	7,9	39 345
PS	8,0	62,4	48,1	98,1	0,9	0,5	83,6	6,1	10,3	30 257
KOK	17,1	72,5	45,4	97,2	1,4	1,4	91,5	0,9	7,6	47 476
SDP	13,4	71,8	45,6	93,5	2,8	3,7	88,9	4,2	6,9	35 888
VIHR	5,1	60,6	41,3	94,0	2,3	3,7	86,1	5,6	8,3	30 406
VAS	4,6	51,4	44,3	93,5	2,8	3,7	77,8	13,0	9,3	27 866
RKP	7,1	46,9	44,0	7,1	91,8	1,0	83,7	1,0	15,3	36 956
KD	2,6	38,4	51,3	94,7	3,7	1,1	78,4	7,4	14,2	31 119
SKP	-	1,1	53,0	92,0	1,1	5,7	40,9	11,4	47,7	19 208
KTP	-	-	58,1	90,6	3,1	6,3	15,6	12,5	71,9	16 101
LIBE	-	2,8	37,6	88,9	5,6	-	66,7	2,8	30,6	24 809
Piraattip.	-	2,3	35,0	94,3	3,4	2,3	55,2	20,7	24,1	19 376
EOP	-	-	40,0	94,1	5,9	-	64,7	23,5	11,8	15 222
KP	-	8,0	48,6	98,0	-	2,0	64,0	14,0	22,0	18 182
FP	-	2,6	36,7	89,5	2,6	2,6	55,3	18,4	26,3	23 249
IP	-	4,3	50,6	95,7	4,3	-	36,2	29,8	34,0	20 674
SIN	6,6	20,4	54,4	96,1	1,3	2,6	59,9	11,2	28,9	26 308
SKE	-	-	47,9	100,0	-	-	26,5	23,5	50,0	16 034
STL	0,6	3,4	53,5	94,3	1,1	1,7	40,6	17,7	41,7	19 334
NYT	0,9	8,3	47,1	93,6	4,6	0,9	72,5	10,1	17,4	29 650
Muut	3,7	14,8	50,4	77,8	18,5	3,7	44,4	14,8	40,7	21 408

Kaikista eduskuntavaaliehdokkaista 990 on istuvia kunnanvaltuutettuja, mikä on 40,1 prosenttia ehdokkaista. Kunnanvaltuutettujen osuus ehdokkaista on suurin Kokoomuksella, 72,5 prosenttia ehdokkaista, lukumääräisesti eniten kunnanvaltuutettuja on ehdokkaan SDP:llä, 155 kappaletta. Istuvia kansanedustajia ehdokkaista on 165 kappaletta, mikä on 6,7 prosenttia kaikista ehdokkaista.

Kaikista ehdokkaista suomen- tai saamenkielisiä on 91,2, ruotsinkielisiä 6,0 ja muita kuin kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvia 2,3 prosenttia.

Pääasiallisen toiminnan perusteella kaikista eduskuntavaaliehdokkaista työllisiä on 72,9 prosenttia, työttömiä 8,9 ja työvoiman ulkopuolella 18,2 prosenttia. Eduskuntapuolueista suhteellisesti eniten työllisiä on ehdokkaiden joukossa Kokoomuksella, 91,5 prosenttia ja vähiten Sinisellä tulevaisuudella, 59,9 prosenttia. Eduskuntapuolueista suhteellisesti eniten työvoiman ulkopuolisia ehdokkaita on Sinisellä tulevaisuudella (28,9 %) ja vähiten SDP:llä (6,9 %). Työvoiman ulkopuolisiin kuuluvat muun muassa opiskelijat, eläkeläiset sekä varus- ja siviilipalvelusmiehet.

Kaikkien ehdokkaiden käytettävissä olevien tulojen mediaani on 29 111 euroa vuodessa. Mediaanilla mitattuna suurimmat tulot ovat Kokoomuksen asettamilla ehdokkailla, yli 47 000 euroa. Eduskuntapuolueista pienimmät tulot puolestaan on Sinisen tulevaisuuden ehdokkailla, noin 26 000 euroa.

Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen tilastoon eduskuntavaalien 2019 ehdokasasettelusta. [Valtakunnallinen ehdokasrekisteri](#) on julkaistu Oikeusministeriön internet-sivulla (www.vaalit.fi).

Sisällys

1. Ehdokkaiden tausta-analyysi eduskuntavaaleissa 2019.....	7
1.1. Yhteenveto.....	7
1.2. Ehdokkaat ja äänioikeutetut sukupuolen mukaan.....	8
1.3. Ikärakenne.....	12
1.4. Ulkomaalaistausta.....	16
1.5. Koulutustaso.....	19
1.6. Työmarkkina-asema.....	19
1.7. Perheasema.....	24
1.8. Tulotaso.....	26

Taulukot

Taulukko 1. Ehdokkaiden lukumäärä puolueittain eduskuntavaaleissa 2011, 2015 ja 2019.....	9
Taulukko 2. Naisten osuus äänioikeutetuista ja ehdokkaista (puolueittain) eduskuntavaaleissa 2007, 2011, 2015 ja 2019, %.....	10
Taulukko 3. Naisten osuus ehdokkaista vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa, 2011, 2015 ja 2019, %.....	11
Taulukko 4. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden (puolueittain) keski-ikä sukupuolen mukaan eduskuntavaaleissa 2019.....	15
Taulukko 5. Äänioikeutetut ja ehdokkaat sukupuolen ja kielen mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %.....	16
Taulukko 6. Äänioikeutetut ja ehdokkaat koulutusasteen mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %.....	19
Taulukko 7. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) pääasiallisen toiminnan mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %.....	21
Taulukko 8. Ylimpään ja alimpaan tulokymmenykseen kuuluneiden äänioikeutettujen ja ehdokkaiden (puolueittain) osuudet sukupuolen mukaan eduskuntavaaleissa 2019, % puolueen ehdokkaista.....	29

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ehdokkaiden lukumäärä ikäluokan mukaan puolueittain eduskuntavaaleissa 2019.....	30
Liitetaulukko 2. Ehdokkaiden lukumäärä puolueittain ja vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2019.....	31

Kuviot

Kuvio 1. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) sukupuolen mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %.....	9
Kuvio 2. Samojen ehdokkaiden (puolueittain) osuus eduskuntavaaleissa 2011, 2015 ja 2019 % puolueen ehdokkaista.....	12
Kuvio 3. Äänioikeutettujen ikäjakauma sukupuolen mukaan eduskuntavaaleissa 2019, % kaikista äänioikeutetuista.....	13
Kuvio 4. Ehdokkaiden ikäjakauma sukupuolen mukaan eduskuntavaaleissa 2019, % kaikista ehdokkaista.....	14
Kuvio 5. Alle 30-vuotiaiden ja 60 vuotta täyttäneiden osuudet äänioikeutetuista ja ehdokkaista (puolueittain) eduskuntavaaleissa 2019, %.....	15
Kuvio 6. Vieraskielisten osuudet äänioikeutetuista ja ehdokkaista (puolueittain) eduskuntavaaleissa 2019, %.....	17
Kuvio 7. Syntyperältään ulkomaalaisten osuus äänioikeutetuista ja ehdokkaista eduskuntavaaleissa 2007, 2011, 2015 ja 2019, %.....	18
Kuvio 8. Syntyperältään ulkomaalaisten osuus äänioikeutetuista, ehdokkaista (puolueittain) eduskuntavaaleissa 2019, %.....	18

Kuvio 9. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) pääasiallisen toiminnan mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %.....	20
Kuvio 10. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden (puolueittain) työllisyysaste eduskuntavaaleissa 2019, työllisten osuus 18–64-vuotiaista, %.....	22
Kuvio 11. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) sosioekonomisen aseman mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %.....	23
Kuvio 12. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) työnantajan sektorin mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %.....	24
Kuvio 13. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) perheaseman mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %.....	25
Kuvio 14. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) lasten lukumäärän mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %.....	26
Kuvio 15. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden (puolueittain) käytettävissä olevien rahatulojen mediaani eduskuntavaaleissa 2019, € vuodessa	27
Kuvio 16. Ylimpään tulokymmenykseen kuuluneet ehdokkaat (puolueittain) eduskuntavaaleissa 2019, % (käytettävissä olevat rahatulot).....	28
Kuvio 17. Alimpaan tulokymmenykseen kuuluneet ehdokkaat (puolueittain) eduskuntavaaleissa 2019, % (käytettävissä olevat rahatulot).....	29
Eduskuntavaalit, laatuseloste 2019.....	32

1. Ehdokkaiden tausta-analyysi eduskuntavaaleissa 2019

Seuraavassa tarkastellaan eduskuntavaaleissa 2019 äänioikeutettuja ja puolueiden ehdokkaaksi asettamia henkilöitä eri taustatietojen mukaan. Tiedot äänioikeutetuista on saatu 22.2.2019 perustetusta äänioikeusrekisteristä ja tiedot ehdokkaista 14.3.2019 perustetusta ehdokasrekisteristä. Taustatiedot perustuvat Tilastokeskuksen tilastoaineistoihin, mm. väestö-, työssäkäynti- ja perhetilastoihin sekä tutkintorekisteriin. Äänioikeutettujen tarkastelussa ovat mukana vain Suomessa asuvat äänioikeutetut. Vuoden 2015 eduskuntavaaleissa ehdokkaita eduskuntaan saaneet puolueet on esitetty kuvioissa ja taulukoissa eriteltyinä ja niistä käytetään analyysissä nimitystä ”Eduskuntapuolueet”. Tähän luetaan mukaan kuuluvaksi myös Perussuomalaisista erkaantunut Sininen tulevaisuus. Muiden puolueiden ja valitsijayhdistysten ehdokkaiden tiedot on summattu ryhmään ”Muut”.

Ehdokkaat eroavat ikä- ja sukupuolirakenteeltaan kaikista äänioikeutetuista. Ehdokkaissa on alle 30- ja yli 70-vuotiaita huomattavasti vähemmän kuin äänioikeutetuissa sekä miehiä enemmän kuin naisia. Tämä on otettava huomioon, kun ehdokkaita verrataan äänioikeutettuihin. Analyysin taulukoissa ja kuvioissa tietoja ei ole ikävakioitu. Vakiointi pienentäisi hieman eroa ehdokkaiden ja äänioikeutettujen välillä esim. verrattaessa ehdokkaiden ja äänioikeutettujen koulutustasoa, pääasiallista toimintaa, perheasemaa ja sosioekonomista asemaa.

1.1. Yhteenveto

Naisten osuus ehdokkaista nousi yli 40 prosentin

Vaaleissa asetettiin 2 468 ehdokasta, mikä on 322 ehdokasta enemmän kuin edellisissä vaaleissa ja enemmän kuin koskaan 2000-luvulla. Ehdokkaista miehiä on 1 432 ja naisia 1 036. Kaikissa 2000-luvun eduskuntavaaleissa naisten osuus ehdokkaista on ollut niukasti alle 40 prosenttia. Nyt naisten osuus nousi 42 prosenttiin – osuus on kasvanut edellisistä vaaleista 2,6 prosenttiyksikköä. Eduskuntapuolueista suhteellisesti vähiten naisehdokkaita asettivat Perussuomalaiset (31,5 %) ja Sininen tulevaisuus (32,9 %). Naisten osuus ehdokkaista on suurin Vihreällä liitolla (62,0 %). Vihreän liiton lisäksi RKP:llä ja Kristillisdemokraateilla on enemmän nais- kuin miesehdokkaita. Vaalipiireistä suurin naisten osuus on Uudellamaalla (44 %) ja pienin Vaasassa (37 %).

Vajaa kolmannes ehdolla myös edellisissä vaaleissa

Vajaa 30 prosenttia ehdokkaista oli ehdolla myös 2015 vaaleissa. Eduskuntapuolueista eniten samoja ehdokkaita viime vaaleihin verrattuna on SDP:llä, yli 40 prosenttia. Vähiten samoja ehdokkaita on RKP:llä (23,5 %) ja Vihreällä liitolla (29,6 %). Sinisen tulevaisuuden ehdokkaista noin 16 prosenttia oli vuoden 2015 vaaleissa Perussuomalaisten ehdokkaana.

Vanhimmat ehdokkaat eduskuntapuolueista Sinisellä tulevaisuudella, nuorimmat Vihreällä liitolla

Ehdokkaat ovat keskimäärin 4,3 vuotta nuorempia kuin äänioikeutetut. Ehdokkaiden keski-ikä on 46,9 vuotta ja äänioikeutettujen 51,2 vuotta. Eduskuntapuolueista vanhimmat ehdokkaat ovat Sinisellä tulevaisuudella: sen ehdokkaiden keski-ikä on 54,4 vuotta ja 60 vuotta täyttäneitä ehdokkaista on noin 38 prosenttia. Keski-ikänsä nuorimpia puolestaan ovat Vihreän liiton ehdokkaat. Heistä noin 15 prosenttia on alle 30-vuotiaita, ja ehdokkaiden keski-ikä on 41,3 vuotta.

Syntyperältään ulkomaalaisia 2,4 prosenttia ehdokkaista

Syntyperältään ulkomaalaistaustaisten osuus ehdokkaista on samalla tasolla kuin äänioikeutetuistakin, noin 2,5 prosenttia. Syntyperältään ulkomaalaisten osuus kaikista Suomessa asuvista on kuitenkin suurempi, sillä eduskuntavaaleissa äänioikeutettuja ja ehdokaskelpoisia ovat vain Suomen kansalaiset. Esimerkiksi vuonna 2017 Suomessa asuvasta väestöstä oli syntyperältään ulkomaalaisia noin seitsemän prosenttia. Eduskuntapuolueista eniten syntyperältään ulkomaalaisia ehdokkaita on SDP:llä ja Vasemmistoliitolla, hieman yli neljä prosenttia ja vähiten Perussuomalaisilla, noin puoli prosenttia ehdokkaista.

Ehdokkaat korkeammin koulutettuja ja useammin työelämässä

Lähes puolet ehdokkaista on suorittanut korkeakouluasteen tutkinnon. Äänioikeutetuista vastaava osuus on hieman alle neljännes. Vain perusasteen varassa olevia ehdokkaita on alle kymmenen prosenttia, mutta äänioikeutetuista noin neljännes. Osin tämä on selitettävissä äänioikeutettujen ja ehdokkaiden erilaisella

ikärakenteella. Korkeimmin koulutettuja ovat Vihreän liiton ja Kokoomuksen ehdokkaat, joista yli puolella on ylemmän korkeakouluasteen tai tutkijakoulutusasteen tasoinen tutkinto.

Ero ehdokkaiden ja äänioikeutettujen ikärakenteessa heijastuu myös eroavaisuuksiin ehdokkaiden ja äänioikeutettujen työmarkkina-asemassa: ehdokkaista työllisiä on yli 70 prosenttia, äänioikeutetuista hieman yli puolet. Eläkkeellä äänioikeutetuista puolestaan on lähes kolmannes, mutta ehdokkaana olevista vain noin joka kymmenes. Työllisyysaste lasketaan työikäisestä, 18–64-vuotiaasta väestöstä. Ehdokkaiden työllisyysaste on 78 prosenttia, äänioikeutettujen noin kymmenen prosenttiyksikköä alempi.

Sosioekonomiselta asemaltaan ehdokkaissa on enemmän toimihenkilöitä kuin äänioikeutetuissa: ehdokkaista 70 prosenttia ja äänioikeutetuista työllisistä noin 59 prosenttia kuuluu toimihenkilöihin. Kaikilla eduskuntapuolueilla toimihenkilöiden osuus ehdokkaista on suurempi kuin äänioikeutetuista.

Työelämässä olevista ehdokkaista 43 prosenttia on töissä julkisella sektorilla. Kuntasektorilla työskentelee suurin piirtein yhtä paljon sekä äänioikeutetuista kuin ehdokkaistakin, sen sijaan valtiosektori työllistää kansanedustajaehdokkaista huomattavasti enemmän kuin äänioikeutettuja. Kun kaikista äänioikeutetuista hieman yli viisi prosenttia on töissä valtiosektorilla, niin ehdokkaista heitä on noin 18 prosenttia.

Yksinasuvia äänioikeutetuista neljännes, ehdokkaista viidennes

Ehdokkaat poikkeavat myös perheasemaltaan äänioikeutetuista: perheen vanhempia on huomattavasti enemmän ja lapsettomassa parisuhteessa eläviä huomattavasti vähemmän kuin äänioikeutetuissa. Tätä selittää jo ehdokkaiden äänioikeutettuja nuorempi ikärakenne. Kaikista äänioikeutetuista on 22 prosenttia lapsiperheen vanhempia, ehdokkaista reilu kolmannes. Yksin asuvia on äänioikeutetuista neljännes, mutta ehdokkaista vain hieman yli viidennes.

Perheasema ei kerro sitä, kuinka monella ehdokkaalla on tai on ollut omia lapsia, koska vanhemmissa ikäluokissa lapset ovat jo muuttaneet pois kotoa ja esimerkiksi perheen hajotessa lapset voivat asua toisen vanhemman luona. Asiaa voidaan kuitenkin tarkastella Väestötietojärjestelmään tallennetun lasten lukumäärätiedon perusteella. Ehdokkailla on lapsia hieman keskimääräistä enemmän. Ehdokkaista 70 prosentilla on omia lapsia, äänioikeutetuista vastaava osuus on 66 prosenttia. Ehdokkailla on keskimäärin 1,7 lasta ja äänioikeutetuilla 1,5 lasta.

Kokoomuksen ehdokkailla korkein tulotaso

Ehdokkaat ovat korkeammin koulutettuja kuin äänioikeutetut ja heistä on myös suurempi osa työelämässä. Tämä selittää pitkälti ehdokkaiden äänioikeutettuja korkeamman tulotason. Ehdokkaiden käytettävissä olevien rahatulojen mediaani on 29 100 euroa, kaikkien äänioikeutettujen 21 500 euroa. Ehdokkaiden käytettävissä oleva rahatulo on noin 36 prosenttia suurempi kuin äänioikeutettujen.

Puolueittain ehdokkaiden tulot vaihtelevat Kokoomuksen noin 47 500 eurosta Sinisen tulevaisuuden 26 300 euroon. Äänioikeutetun väestön suurituloisimmalla kymmenesosalla on käytettävissä vähintään 39 600 euroa ja pienituloisimmalla kymmenesosalla korkeintaan 9 400 euroa. Kaikista ehdokkaista ylimpään tulokymmenyksen kuuluu 27 prosenttia. Ehdokkaista tulojakauman hyvätuloisimmassa päässä ovat Kokoomuksen ja Keskustan ehdokkaat. Kokoomuksen ehdokkaista noin 62 prosenttia ja Keskustan ehdokkaista puolet kuuluu ylimpään tulokymmenyksen.

1.2. Ehdokkaat ja äänioikeutetut sukupuolen mukaan

Naisten osuus ehdokkaista 42 prosenttia

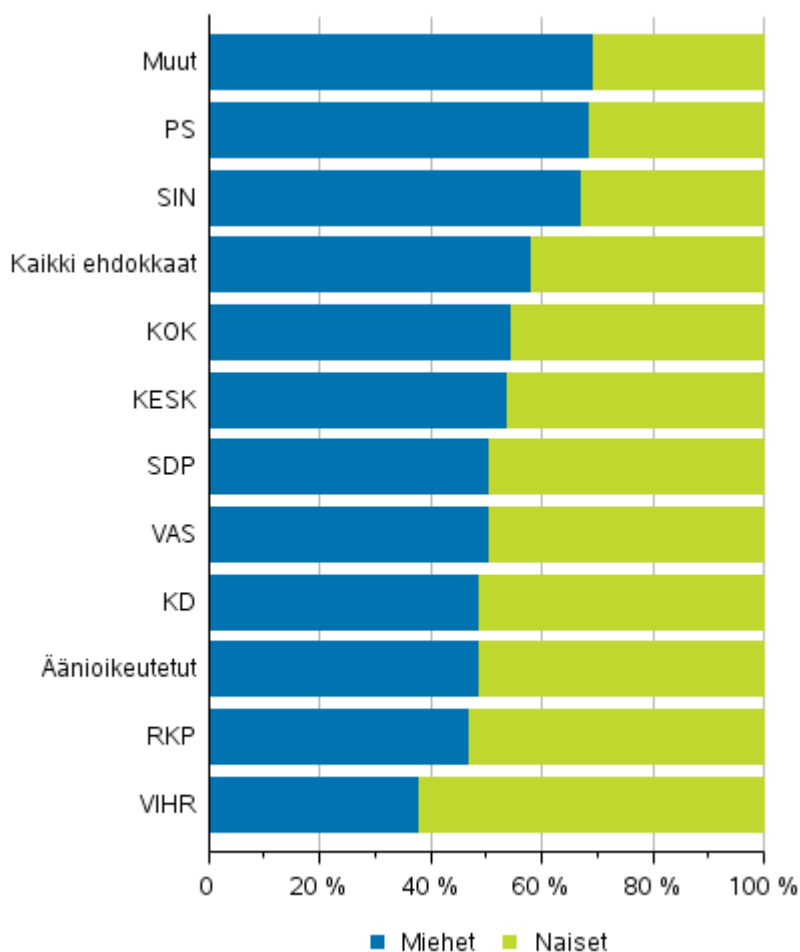
Vaaleissa asetettiin 2 468 ehdokasta, mikä on 322 ehdokasta enemmän kuin edellisissä vaaleissa ja enemmän kuin koskaan 2000-luvulla. Neljä puoluetta eli Keskusta, SDP, Vasemmistoliitto ja Vihreä liitto asetti ehdokkaita enimmäismäärän, mikä on 216. Perussuomalaisillakin ehdokkaiden määrä on samalla tasolla kuin edellisellä kerralla, vaikka Perussuomalaisista erkaantunut Sininen tulevaisuus asetti nyt 152 ehdokasta.

Taulukko 1. Ehdokkaiden lukumäärä puolueittain eduskuntavaaleissa 2011, 2015 ja 2019

	Ehdokkaiden lukumäärä			Muutos edellisiin vaaleihin, %	
	2011	2015	2019	2015	2019
Kaikki ehdokkaat	2 315	2 146	2 468	-7.3	15,0
Suomen Keskusta KESK	233	216	216	-7.3	0,0
Perussuomalaiset PS	238	215	213	-9.7	-0.9
Kansallinen Kokoomus KOK	232	214	211	-7.8	-1.4
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	238	216	216	-9.2	0,0
Vihreä liitto VIHR	228	208	216	-8.8	3,8
Vasemmistoliitto VAS	236	216	216	-8.5	0,0
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	83	104	98	25,3	-5.8
Suomen Kristillisdemokraatit KD	191	193	190	1,0	-1.6
Sininen tulevaisuus SIN	-	-	152	-	-
Muut	636	564	740	-11.3	31,2

Ehdokkaista miehiä on 1 432 ja naisia 1 036. Naisten osuus ehdokkaista on nyt 42 prosenttia, osuus on kasvanut edellisistä vaaleista 2,6 prosenttiyksikköä. Suurista eduskuntapuolueista suhteellisesti vähiten naisehdokkaita asettivat vuoden 2019 vaaleihin Perussuomalaiset (31,5 %) ja Sininen tulevaisuus (32,9 %). Eniten naisehdokkaita on Vihreällä liitolla (62,0 %) ja Suomen ruotsalaisella kansanpuolueella (53,1 %). Näiden lisäksi myös Suomen Kristillisdemokraateilla on enemmän nais- kuin miesehdokkaita (51,1 %). Äänioikeutetuista naisia on enemmistö eli 51,4 prosenttia.

Kuvio 1. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) sukupuolen mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %

Naisten osuus eduskuntavaaliehdokkaista nousi nyt ensimmäisen kerran 2000-luvulla yli 40 prosentin. Naisten osuus ehdokkaista on edellisvaaleja korkeampi kaikilla muilla puolueilla paitsi Kokoomuksella ja Perussuomalaisilla. Naisehdokkaiden osuus väheni Kokoomuksella 0,8 ja Perussuomalaisilla 3,8 prosenttiyksikköä. Sininen tulevaisuus asetti myös ehdokkaakseen vähemmän naisia (32,9 %) kuin Perussuomalaisilla oli vuoden 2015 vaaleissa. Eniten naisehdokkaiden osuus kasvoi RKP:ssä (8,9 %-yksikköä) ja Keskustassa (6,5 %-yksikköä).

Taulukko 2. Naisten osuus äänioikeutetuista ja ehdokkaista (puolueittain) eduskuntavaaleissa 2007, 2011, 2015 ja 2019, %

	2007	2011	2015	2019
Äänioikeutetut	51,6	51,6	51,5	51,4
Kaikki ehdokkaat	39,9	39,0	39,4	42,0
Suomen Keskusta KESK	43,8	41,2	39,8	46,3
Perussuomalaiset PS	25,0	33,2	35,3	31,5
Kansallinen Kokoomus KOK	44,0	44,8	46,3	45,5
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	49,1	43,3	47,2	49,5
Vihreä liitto VIHR	52,5	51,8	56,3	62,0
Vasemmistoliitto VAS	45,7	43,6	43,1	49,5
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	45,3	44,6	44,2	53,1
Suomen Kristillisdemokraatit KD	39,4	42,9	45,6	51,1
Sininen tulevaisuus SIN	-	-	-	32,9
Muut	28,2	28,5	24,5	30,5

Ehdokkaista vähiten naisia Vaasan vaalipiirissä

Vuoden 2019 vaaleissa naisia on ehdokkaista vähiten Vaasan vaalipiirissä, noin 37 prosenttia. Se on ainoa vaalipiiri, jossa naisten osuus ehdokkaista jää alle 40 prosentin. Vaasan vaalipiirissä naisehdokkaiden osuus on pysytellyt muuttumattomana vuodesta 2007 lähtien.

Eniten naisehdokkaita on Manner-Suomen vaalipiireistä Uudellamaalla, jossa naisten osuus ehdokkaista on 44 prosenttia. Myös Keski-Suomen, Oulun, Hämeen ja Varsinais-Suomen ehdokkaista on naisia keskimääräistä enemmän. Edellisiin vaaleihin verrattuna naisten osuus ehdokkaista kasvoi eniten Lapissa (4,6 %-yksikköä), Uudellamaalla (4,5 %-yksikköä) ja Pirkanmaalla (4,4 %-yksikköä).

Ahvenanmaan vaalipiirin viidestä ehdokkaasta on naisia kaksi eli 40 prosenttia.

Äänioikeutetuista enemmistö, 51,4 prosenttia, on naisia. Suurin naisenemmistö on Helsingin vaalipiirissä, jonka äänioikeutetuista 54,2 prosenttia on naisia. Oulun vaalipiiri on ainoa, jossa naisten osuus äänioikeutetuista jää alle 50 prosentin.

Naisten aliedustus ehdokkaissa on suurinta Vaasan ja Helsingin vaalipiireissä, joissa naisia on ehdokkaina 13 prosenttiyksikköä vähemmän kuin heidän osuutensa on äänioikeutetuista. Oulun, Keski-Suomen ja Uudenmaan vaalipiireissä tämä ero on pienin, 6–7 prosenttiyksikköä.

Taulukko 3. Naisten osuus ehdokkaista vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa, 2011, 2015 ja 2019, %¹⁾

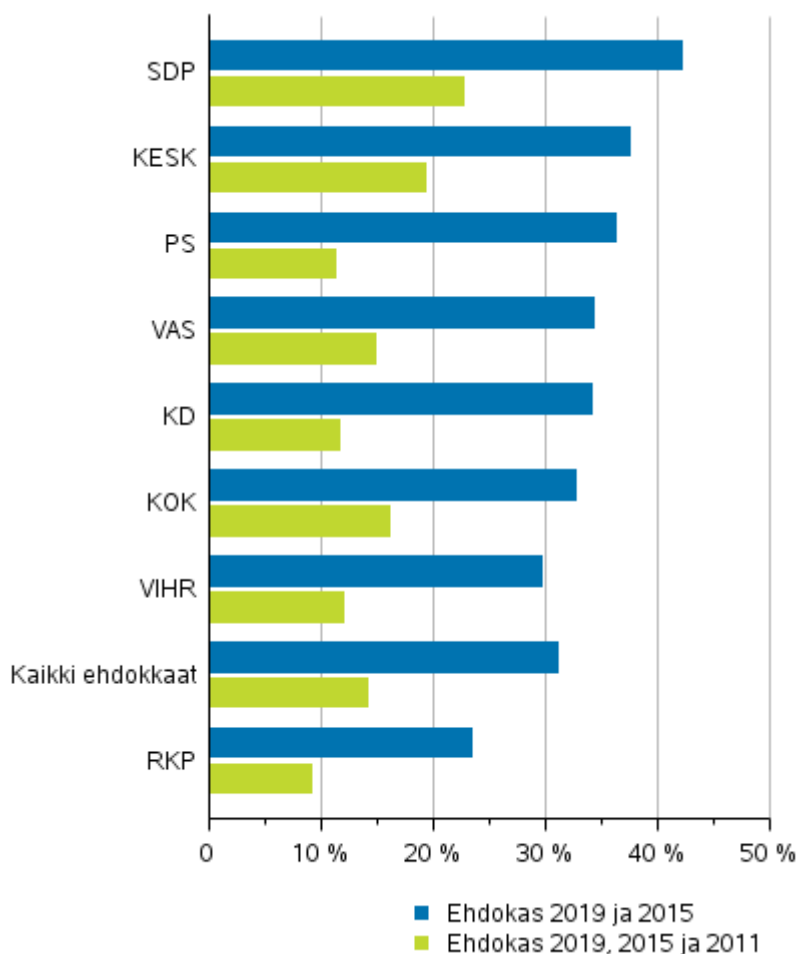
	2011	2015	2019
	Ehdokkaat	Ehdokkaat	Ehdokkaat
Koko maa	39,0	39,4	42,0
Helsinki	40,8	41,3	41,3
Uusimaa	40,9	39,6	44,1
Varsinais-Suomi	40,3	41,0	42,4
Satakunta	40,2	38,1	40,2
Häme	38,6	42,5	43,2
Pirkanmaa	36,7	37,4	41,8
Kaakkois-Suomi	36,3	38,9	40,8
Savo-Karjala	40,7	38,1	41,2
Vaasa	36,1	35,9	36,9
Keski-Suomi	41,8	40,9	43,8
Oulu	38,5	40,6	43,5
Lappi	33,3	35,6	40,2

1) Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri on jätetty pois taulukosta vähäisen ehdokasmäärän vuoksi

Vajaa kolmannes ehdokkaista ehdolla myös vuonna 2015

Vuoden 2019 eduskuntavaalien ehdokkaista vajaa 30 prosenttia oli ehdokkaana myös vuoden 2015 vaaleissa ja noin 13 prosenttia on ollut ehdokkaana sekä vuoden 2015 että 2011 vaaleissa. Eduskuntapuolueista eniten samoja ehdokkaita viime vaaleihin verrattuna on SDP:llä (42,1 %). Vähiten samoja ehdokkaita on RKP:llä (23,5 %) ja Vihreällä liitolla (29,6 %). Sinisen tulevaisuuden ehdokkaista noin 16 prosenttia oli vuoden 2015 vaaleissa Perussuomalaisten ehdokkaana.

Kuvio 2. Samojen ehdokkaiden (puolueittain) osuus eduskuntavaaleissa 2011, 2015 ja 2019 % puolueen ehdokkaista

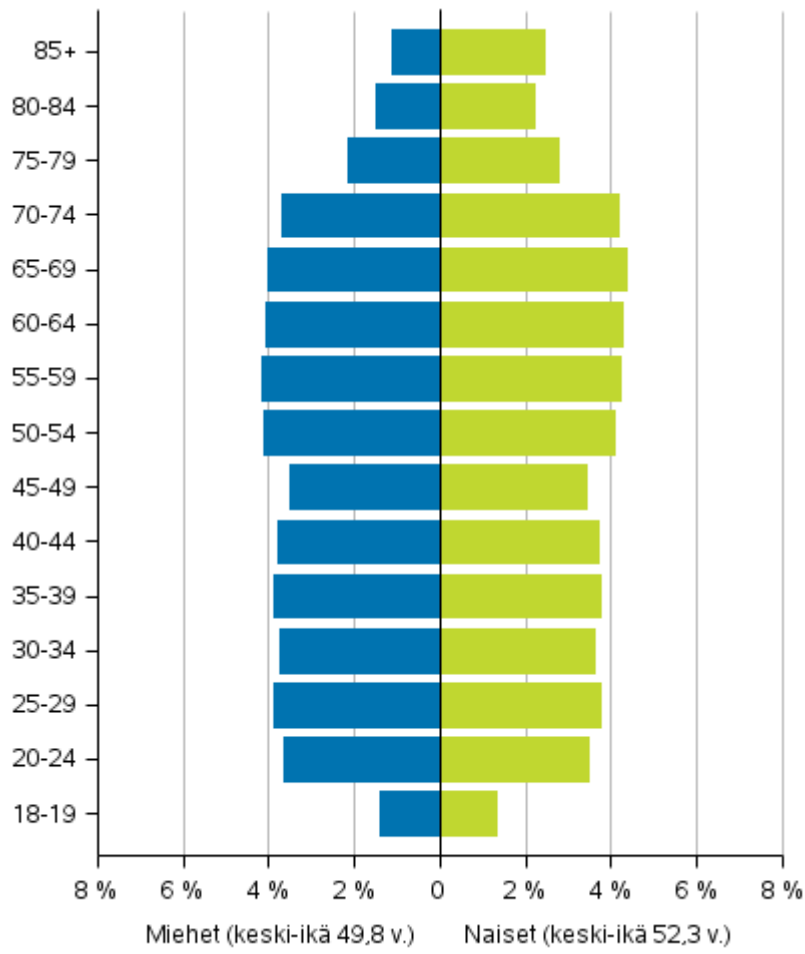
1.3. Ikärakenne

Ehdokkaat keskimäärin 4,3 vuotta nuorempia kuin äänioikeutetut

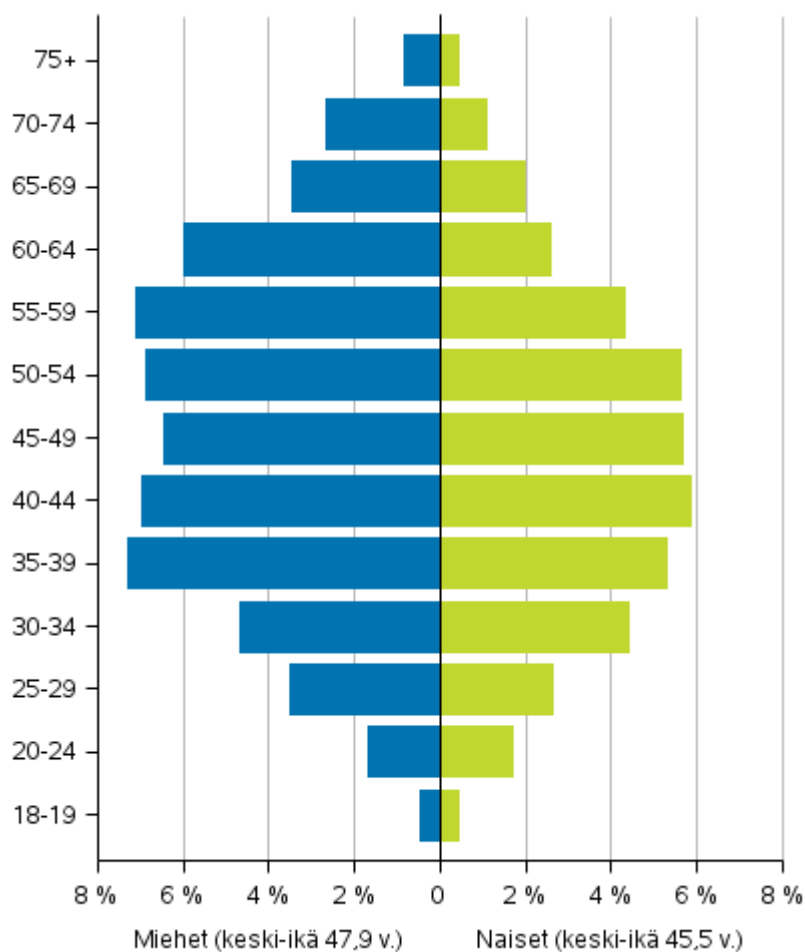
Miesehdokkaiden keski-ikä on 47,9 ja naisten 45,5 vuotta. Naisehdokkaat ovat keskimäärin lähes seitsemän vuotta nuorempia kuin naisäänioikeutetut, miesehdokkaat noin kaksi vuotta nuorempia. Äänioikeutettujen keski-ikä on edellisistä eduskuntavaaleista noussut noin vuodella. Miesten keski-ikä vaalipäivänä on nyt 49,8 ja naisten 52,3 vuotta.

Ehdokkaiden ikärakenne on erilainen äänioikeutettuihin verrattuna. Kummankaan ryhmän ikäpyramidi ei ole enää nimensä mukaisesti pyramidi. Äänioikeutettujen pyramidi on melko tasapaksu aina 74 -vuotiaisiin saakka, jonka jälkeen ikäluokat pienenevät voimakkaasti. Ehdokkaiden pyramidissa näkyy kaikissa ikäluokissa miesten enemmisyys sekä nuorimpien että vanhimpien ikäluokkien puuttuminen. Miesehdokkaita on eniten 35–39 -vuotiaissa ja 55–59 -vuotiaissa. Naisehdokkailla painopiste sen sijaan on ikävuosien 40–54 välissä.

Kuvio 3. Äänioikeutettujen ikäjakauma sukupuolen mukaan eduskuntavaaleissa 2019, % kaikista äänioikeutetuista

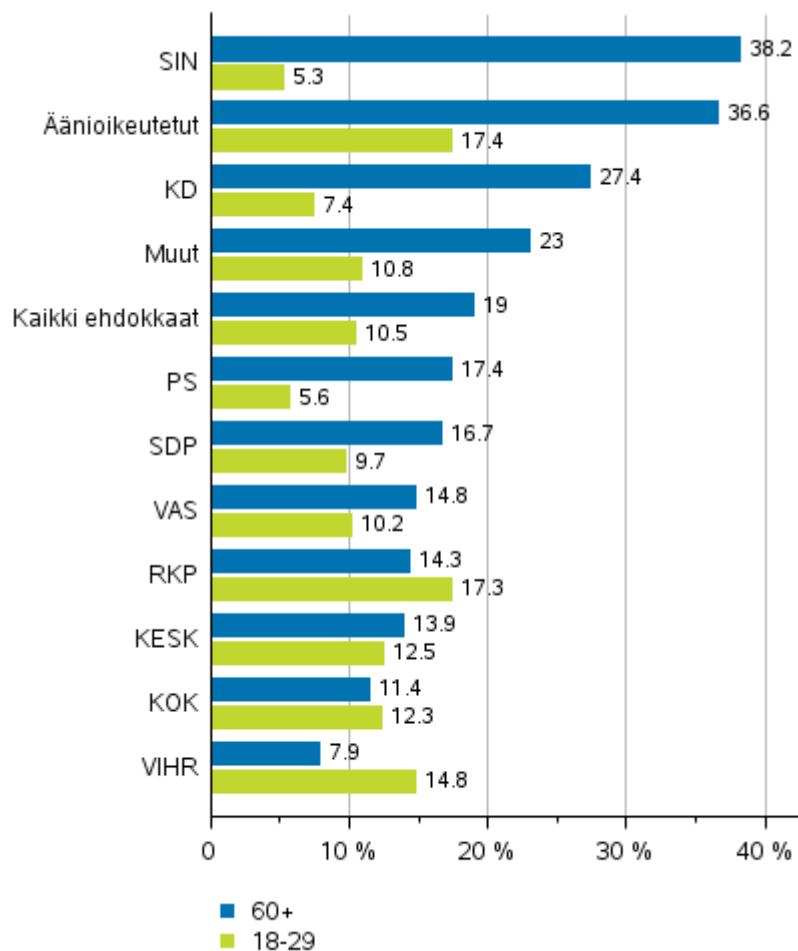
Kuvio 4. Ehdokkaiden ikäjakauma sukupuolen mukaan eduskuntavaaleissa 2019, % kaikista ehdokkaista

Sinisen tulevaisuuden ehdokkaat vanhimpia

Eduskuntapuolueista vanhimmat ehdokkaat ovat Sinisellä tulevaisuudella: sen ehdokkaiden keski-ikä on 54,4 vuotta ja 60 vuotta täyttäneitä ehdokkaista on noin 38 prosenttia. Keski-ikältään nuorimpia puolestaan ovat Vihreän liiton ehdokkaat. Heistä noin 15 prosenttia on alle 30-vuotiaita, ja ehdokkaiden keski-ikä on 41,3 vuotta. Eniten alle 30-vuotiaita ehdokkaita on RKP:llä, hieman yli 17 prosenttia, mikä on lähes sama kuin alle 30-vuotiaiden osuus kaikista äänioikeutetuista. Kaikista ehdokkaista noin kymmenen prosenttia on alle 30-vuotiaita ja 19 prosenttia 60 vuotta täyttäneitä. Vain kolmella puolueella eli Vihreällä liitolla, RKP:llä ja Kokoomuksella on enemmän alle 30-vuotiaita kuin 60 vuotta täyttäneitä ehdokkaita.

Kuvio 5. Alle 30-vuotiaiden ja 60 vuotta täyttäneiden osuudet äänioikeutetuista ja ehdokkaista (puolueittain) eduskuntavaaleissa 2019, %

Taulukko 4. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden (puolueittain) keski-ikä sukupuolen mukaan eduskuntavaaleissa 2019

	Miehet	Naiset	Yhteensä
Äänioikeutetut	49,8	52,3	51,1
Kaikki ehdokkaat	47,9	45,5	46,9
Suomen Keskusta KESK	46,4	44,8	45,7
Perussuomalaiset PS	49,1	45,8	48,1
Kansallinen Kokoomus KOK	46,9	43,6	45,4
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	47,2	43,9	45,6
Vihreä liitto VIHR	43,0	40,3	41,3
Vasemmistoliitto VAS	44,9	43,7	44,3
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	47,3	41,2	44,0
Suomen Kristillisdemokraatit KD	51,7	50,9	51,3
Sininen tulevaisuus SIN	54,2	54,7	54,4
Muut	47,7	47,7	47,7

1.4. Ulkomaalaistausta

Vieraskielisiä ehdokkaita 2,3 prosenttia (Otsikko korjattu 5.4.2019 klo 16:45)

Vieraskielisten osuus ehdokkaista on samalla tasolla kuin äänioikeutetuista. Ehdokkaista vieraskielisiä on 2,3 prosenttia ja äänioikeutetuista vieraita kieliä äidinkielenään puhuu 2,4 prosenttia. Vuoden 2011 eduskuntavaaleista vieraskielisten ehdokkaiden osuus on lähes samalla tasolla, vaikka vieraskielisten äänioikeutettujen osuus on kasvanut. Vuoden 2011 vaaleissa vieraskielisiä olikin suhteellisesti enemmän ehdokkaissa kuin äänioikeutetuissa. Vieraskielisistä ehdokkaista yli 60 prosenttia on ehdokkaana Helsingin tai Uudenmaan vaalipiirissä.

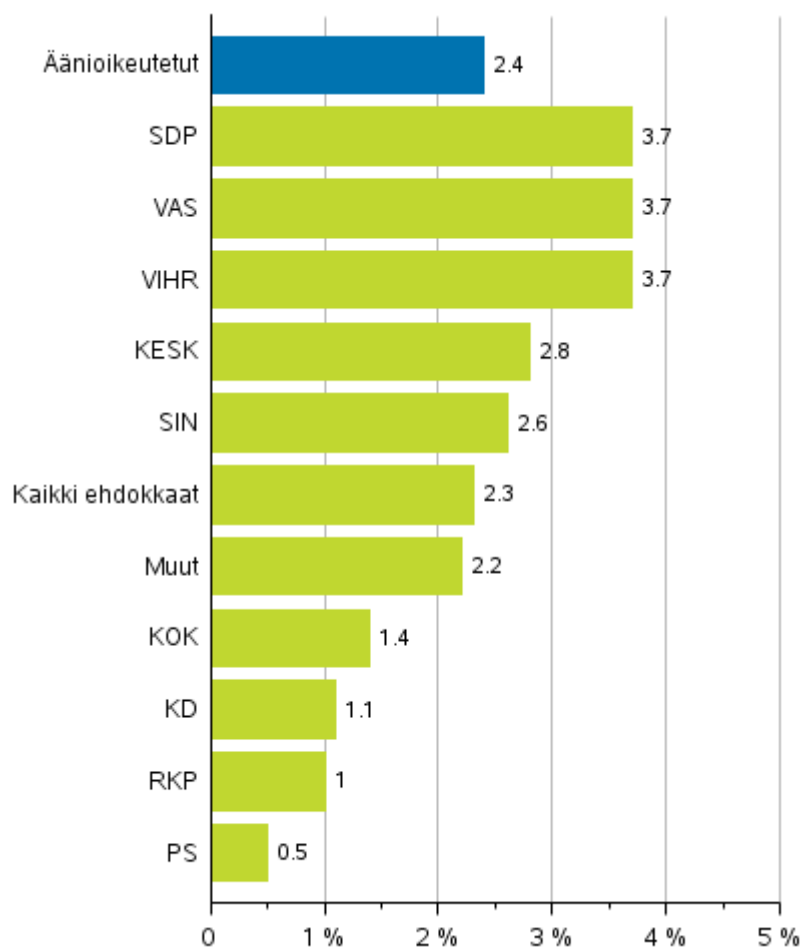
Myös ruotsinkielisiä on ehdokkaista hieman enemmän kuin äänioikeutetuista. Äänioikeutetuista ruotsia puhuu äidinkielenään 5,2 prosenttia ja ehdokkaista 6,0 prosenttia. Manner-Suomessa ruotsinkieliset ehdokkaat ovat keskittyneet Vaasan, Helsingin, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen vaalipiireihin.

Taulukko 5. Äänioikeutetut ja ehdokkaat sukupuolen ja kielen mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %

		Miehet	Naiset	Yhteensä
Äänioikeutetut	Suomi, saame	92,2	92,2	92,2
	Ruotsi	5,4	5,1	5,2
	Muu kieli	2,3	2,6	2,4
	Tuntematon	0,1	0,1	0,1
	Yhteensä	100,0	100,0	100,0
Kaikki ehdokkaat	Suomi, saame	91,4	90,8	91,2
	Ruotsi	5,3	6,9	6,0
	Muu kieli	2,6	1,9	2,3
	Tuntematon	0,7	0,3	0,5
	Yhteensä	100,0	100,0	100,0

Eniten vieraskielisiä ehdokkaita on Vihreällä liitolla, Vasemmistoliitolla ja SDP:llä, 3,7 prosenttia. Vähiten vieraskielisiä on ehdokkaina puolestaan Perussuomalaisilla, RKP:llä ja Kristillisdemokraateilla, noin prosentti tai alle.

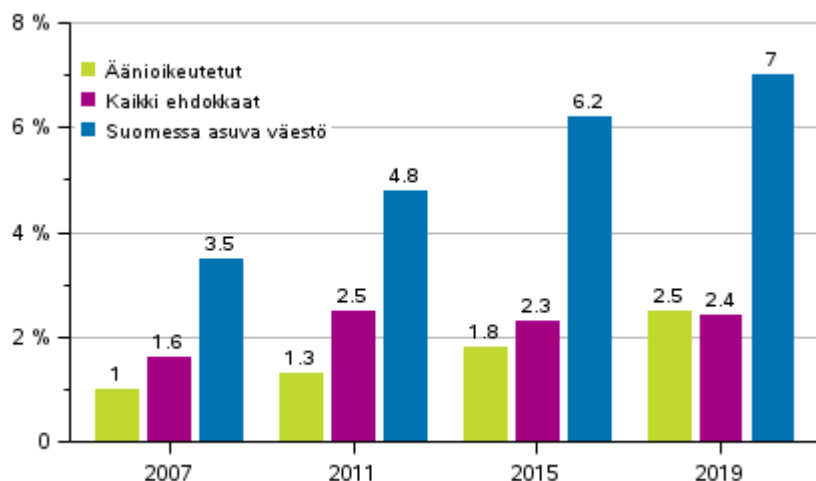
Kuvio 6. Vieraskielisten osuudet äänioikeutetuista ja ehdokkaista (puolueittain) eduskuntavaaleissa 2019, %

Syntyperältään ulkomaalaisia 2,4 prosenttia ehdokkaista

Väestön ulkomaalaistaustaisuutta voidaan tarkastella myös henkilön syntyperän mukaan. Syntyperältään ulkomaalaisiksi on määritelty henkilöt, joiden molemmat (tai ainoa) vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. Vuoden 2019 eduskuntavaaleissa syntyperältään ulkomaalaisia on ehdokkaista 2,4 prosenttia ja äänioikeutetuista 2,5 prosenttia. Edellisiin vaaleihin verrattuna syntyperältään ulkomaalaisten osuus on kasvanut äänioikeutettujen, mutta pysynyt samalla tasolla ehdokkaiden joukossa. Syntyperältään ulkomaalaisten osuus kaikista Suomessa asuvista on kuitenkin suurempi, sillä eduskuntavaaleissa äänioikeutettuja ja ehdokaskelpoisia ovat vain Suomen kansalaiset. Esimerkiksi vuonna 2017 Suomessa asuvasta väestöstä oli syntyperältään ulkomaalaisia noin seitsemän prosenttia.

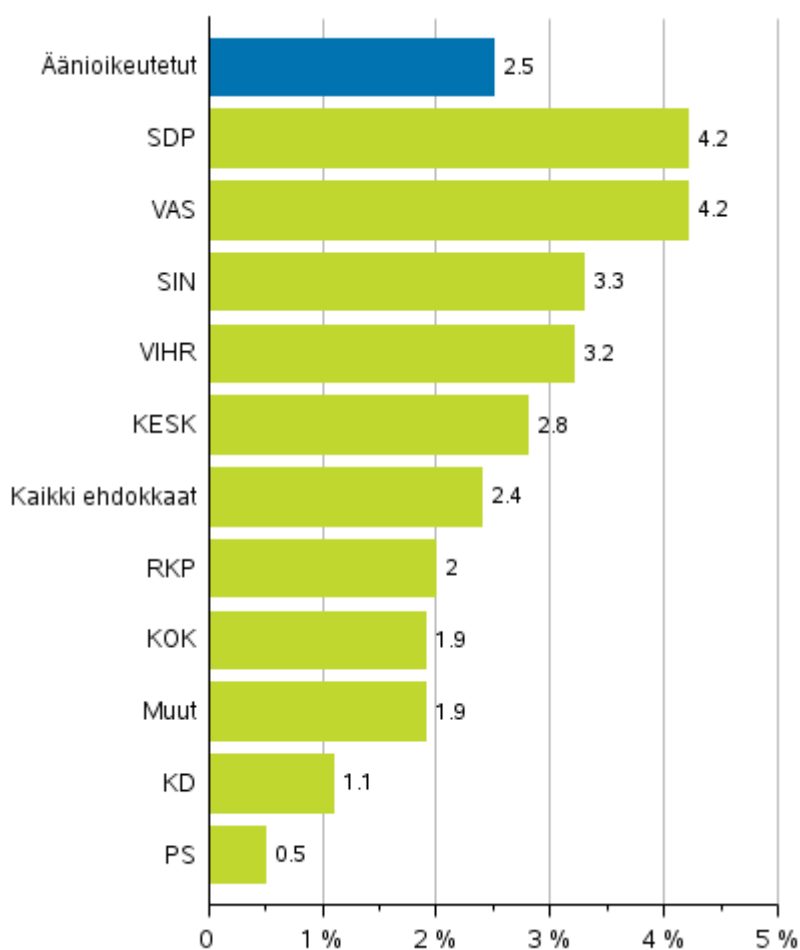
Kuvio 7. Syntyperältään ulkomaalaisten osuus äänioikeutetuista ja ehdokkaista eduskuntavaaleissa 2007, 2011, 2015 ja 2019, %

Suomessa asuvan väestön osalta viimeisin tieto vuodelta 2017

Eduskuntapuolueista eniten syntyperältään ulkomaalaisia ehdokkaita on SDP:llä ja Vasemmistoliitolla (4,2 %). Eduskuntapuolueista vähiten syntyperältään ulkomaalaisia on Perussuomalaisilla, noin puoli prosenttia asetetuista ehdokkaista.

Kuvio 8. Syntyperältään ulkomaalaisten osuus äänioikeutetuista, ehdokkaista (puolueittain) eduskuntavaaleissa 2019, %

1.5. Koulutustaso

Eduskuntaan pyrkii yhä koulutetumpaa väkeä

Eduskuntaan pyrkii korkeasti koulutettua väkeä. Ehdokkaiden koulutustaso on noussut vaali vaalilta. Vuoden 2007 vaaleissa vain perusasteen varassa olevia ehdokkaita oli noin 14 prosenttia, vuoden 2015 vaaleissa hieman vajaat kymmenen prosenttia ja nyt vuoden 2019 vaaleissa ehdokkaista 8,5 prosenttia on jäänyt pelkän perusasteen koulutuksen varaan. Vastaavasti korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneiden osuus ehdokkaista on noussut vuoden 2007 vaaleista noin yhdeksän prosenttiyksikköä, 39 prosentista noin 48 prosenttiin.

Äänioikeutetuista korkeakouluasteen tutkinto on noin 23 prosentilla ja pelkästään perusasteen koulutuksen suorittaneita on 24 prosenttia.

Korkeimmin koulutettuja ovat Vihreän liiton ja Kokoomuksen ehdokkaat, joista yli puolella on ylemmän korkeakouluasteen tai tutkijakoulutusasteen tasoinen tutkinto. Vähiten tämän tason tutkinnon suorittaneita on Perussuomalaisen (17,4 %) ja Sinisen tulevaisuuden sekä Vasemmistoliiton ehdokkaissa (molemmissa noin 23 %).

Taulukko 6. Äänioikeutetut ja ehdokkaat koulutusasteen mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %

	Vain perusaste	Toinen aste	Alin korkea-aste	Alempi korkeakouluaste	Ylempi korkeakouluaste, tutkijakoulutus	Yhteensä
Äänioikeutetut	24,0	43,5	10,0	11,8	10,7	100,0
Ehdokkaat						
Kaikki ehdokkaat	8,5	34,0	9,4	16,1	32,1	100,0
Suomen Keskusta KESK	2,3	22,7	13,4	19,0	42,6	100,0
Perussuomalaiset PS	10,8	43,7	10,3	17,8	17,4	100,0
Kansallinen Kokoomus KOK	2,8	18,5	10,9	15,2	52,6	100,0
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	6,0	29,2	11,6	19,0	34,3	100,0
Vihreä liitto VIHR	3,7	19,9	4,6	17,1	54,6	100,0
Vasemmistoliitto VAS	5,1	44,4	5,1	22,2	23,1	100,0
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	5,1	26,5	4,1	18,4	45,9	100,0
Suomen Kristillisdemokraatit KD	5,8	22,1	12,6	15,8	43,7	100,0
Sininen tulevaisuus SIN	11,2	37,5	17,1	11,2	23,0	100,0
Muut	14,9	44,6	8,0	12,8	19,7	100,0

1.6. Työmarkkina-asema

Suurin osa ehdokkaista työelämässä

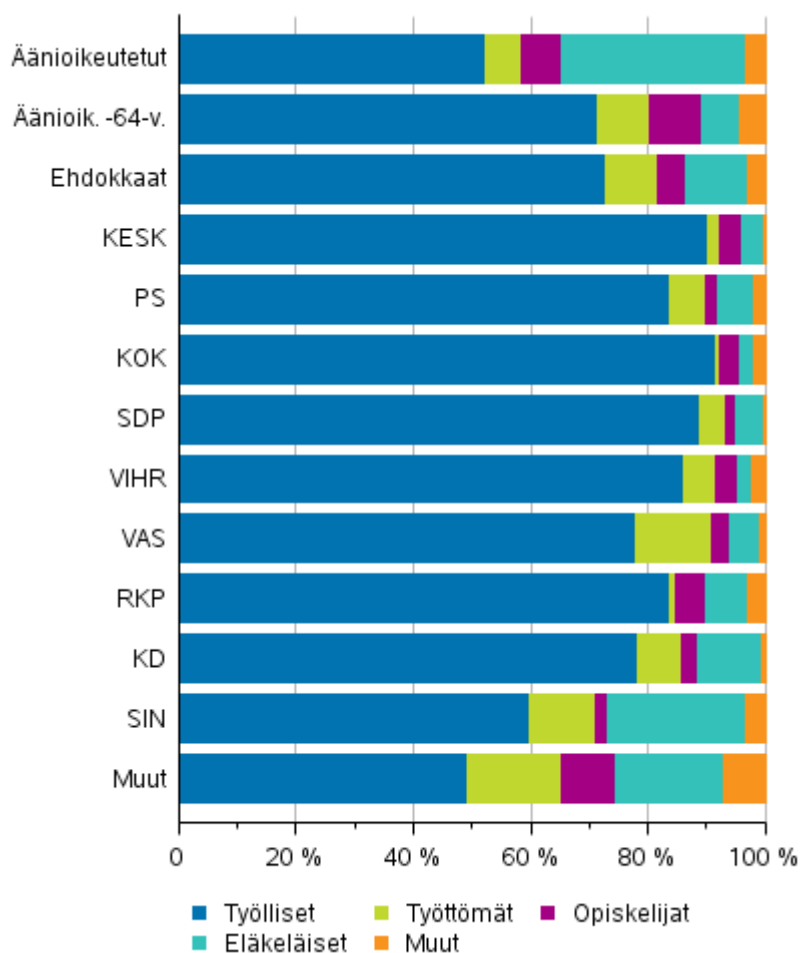
Suurin ero ehdokkaiden pääasiallisessa toiminnassa äänioikeutettuihin verrattuna on työllisten ja eläkeläisten osuuksissa. Viimeisin tilastotieto väestön pääasiallisesta toiminnasta on vuoden 2017 lopusta. Kaikista äänioikeutetuista oli tuolloin työllisiä hieman yli puolet, kun taas ehdokkaista työllisiä oli yli 70 prosenttia. Eläkeläisiä äänioikeutetuissa on puolestaan huomattavasti enemmän kuin ehdokkaissa, eli noin 32 prosenttia. Ehdokkaista eläkeläisiä on joka kymmenes. Ero johtuu suurimmaksi osaksi ikärakenteesta. Ehdokkaista 65 vuotta täyttäneitä on noin 10 prosenttia, kun vastaavasti äänioikeutetuista 28 prosenttia on jo täyttänyt 65 vuotta. Jos vertaa ehdokkaita alle 65-vuotiaisiin äänioikeutettuihin, niin ero ehdokkaiden ja äänioikeutettujen välillä pienenee.

Kokoomuksen ja Keskustan ehdokkaista yli 90 prosenttia on työssä olevia. Myös SDP:n, Vihreän liiton, RKP:n ja Perussuomalaisen ehdokkaista yli 80 prosenttia on työllisiä. Eduskuntapuolueista pienin työllisten

osuus on Sinisen tulevaisuuden ehdokkailla, joista noin 60 prosenttia oli työllisiä vuoden 2017 lopussa. Eläkeläisten osuus on lähes kolminkertainen eduskuntapuolueiden ulkopuolisissa ehdokkaissa (18,5 %) eduskuntapuolueisiin verrattuna (6,7 %). Eduskuntapuolueista eläkeläisehdokkaita on eniten Sinisellä tulevaisuudella (23,7 %) ja RKP:llä (11,1 %).

Opiskelijoita on äänioikeutetuissa hieman enemmän ja työttömiä puolestaan hieman vähemmän kuin ehdokkaissa. Opiskelijoita on eniten ehdokkaana RKP:llä ja työttömiä Vasemmistoliitolla ja Sinisellä tulevaisuudella.

Kuvio 9. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) pääasiallisen toiminnan mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %

Taulukko 7. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) pääasiallisen toiminnan mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %

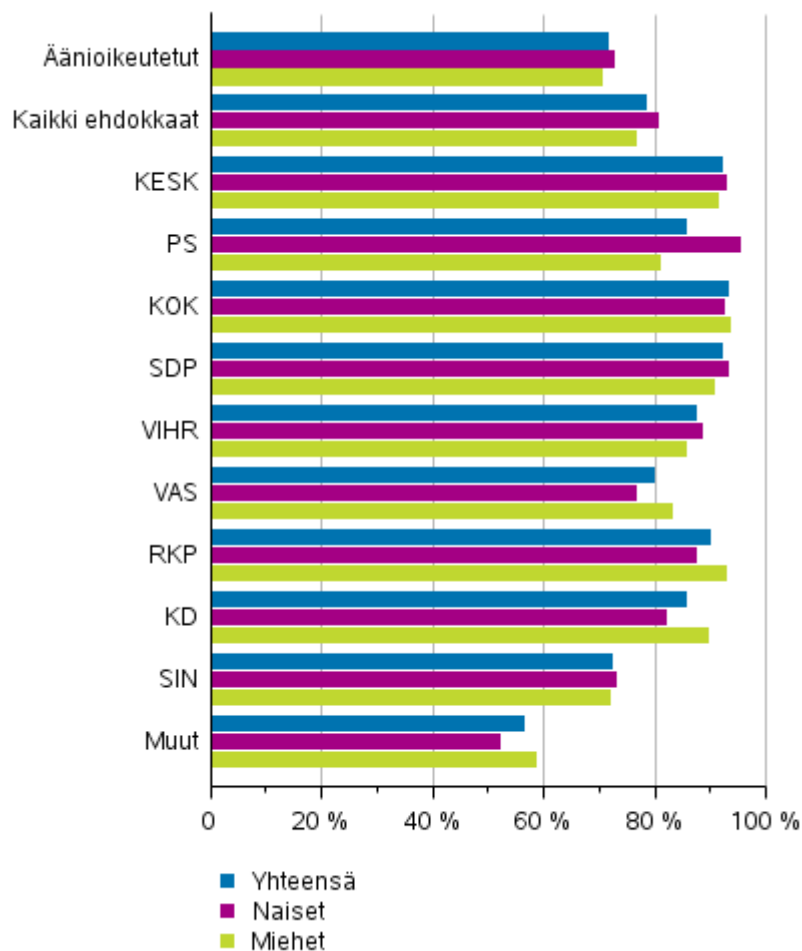
	Työlliset	Työttömät	Opiskelijat	Eläkeläiset	Muut	Yhteensä
Äänioikeutetut	52,3	6,3	6,5	31,6	3,3	100,0
Äänioik. -64-v.	71,5	8,7	9,1	6,3	4,5	100,0
Kaikki ehdokkaat	72,9	8,9	4,8	10,3	3,2	100,0
Suomen Keskusta KESK	90,3	1,9	3,7	3,7	0,5	100,0
Perussuomalaiset PS	83,6	6,1	2,3	6,1	1,9	100,0
Kansallinen Kokoomus KOK	91,5	0,9	3,3	2,4	1,9	100,0
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	88,9	4,2	1,9	4,6	0,5	100,0
Vihreä liitto VIHR	86,1	5,6	3,7	2,3	2,3	100,0
Vasemmistoliitto VAS	77,8	13,0	3,2	5,1	0,9	100,0
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	83,7	1,0	5,1	7,1	3,1	100,0
Suomen Kristillisdemokraatit KD	78,4	7,4	2,6	11,1	0,5	100,0
Sininen tulevaisuus SIN	59,9	11,2	2,0	23,7	3,3	100,0
Muut	49,3	16,1	9,1	18,5	7,0	100,0

Korkein työllisyysaste on Keskustan, SDP:n ja Kokoomuksen ehdokkailla

Työllisyysaste kuvaa työllisten osuutta tietyn ikäisestä väestöstä, useimmiten käytetään ikäluokkaa 15-64 -vuotiaat. Tässä työllisyysaste on laskettu 18-64 -vuotiaista. Äänioikeutettujen työllisyysaste on 71,5 prosenttia. Ehdokkaiden työllisyys on selvästi korkeammalla tasolla. Kaikkien ehdokkaiden työllisyysaste on 78,6 prosenttia. Korkein työllisyysaste on Kokoomuksen, Keskustan ja SDP:n ehdokkailla: heidän työllisyysasteensa on noin 93 prosenttia. Eduskuntapuolueista alhaisin työllisyysaste on Sinisen tulevaisuuden ehdokkailla, 71,3 prosenttia.

Naisten työllisyys on yleensä korkeammalla tasolla. Äänioikeutettujen naisten työllisyysaste on 2,4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin miesten ja naisehdokkaiden neljä prosenttiyksikköä korkeampi kuin miesehdokkaiden. Puolueiden välillä on kuitenkin eroja. Naisten työllisyysaste on miesten työllisyysastetta korkeampi Perussuomalaisten, Vihreän liiton, Keskustan, SDP:n ja Sinisen tulevaisuuden ehdokkailla. Perussuomalaisten naisehdokkaiden työllisyysaste on kaikkein korkein, 95 prosenttia.

Kuvio 10. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden (puolueittain) työllisyysaste eduskuntavaaleissa 2019, työllisten osuus 18–64-vuotiaista, %

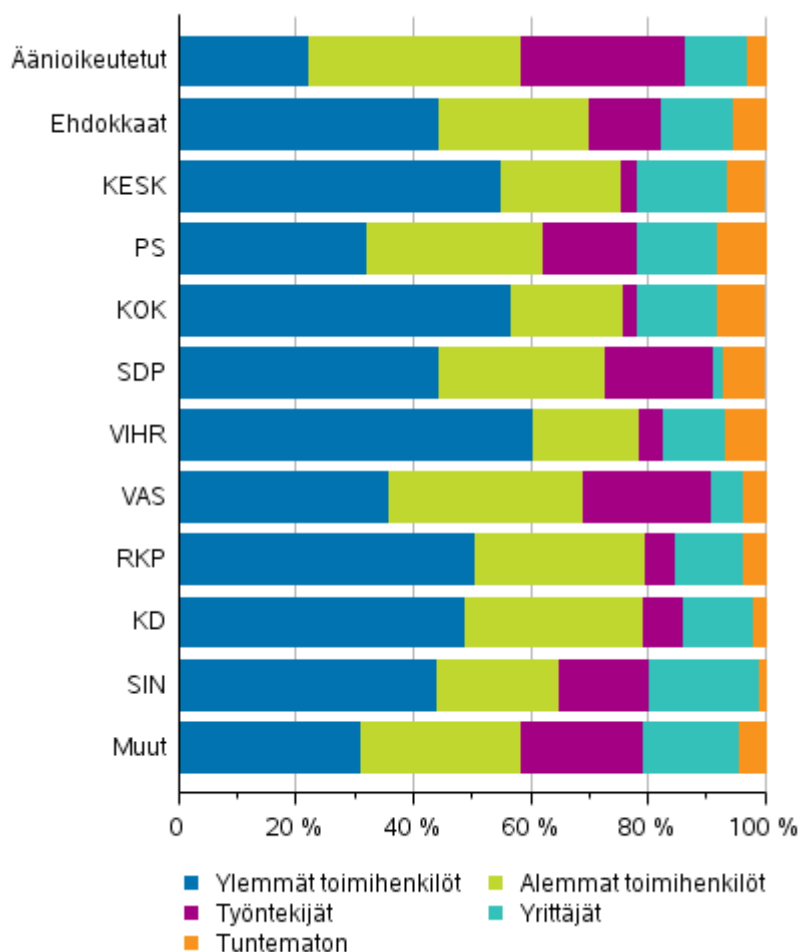

Työllisistä ehdokkaista suuri osa toimihenkilöitä

Työllisistä ehdokkaista 70 prosenttia on toimihenkilöitä. Äänioikeutetuista työllisistä tähän ryhmään kuuluu noin 59 prosenttia. Eniten toimihenkilöitä on RKP:n ja Kristillisdemokraattien ehdokkaissa (noin 80 prosenttia). Kaikilla eduskuntapuolueilla toimihenkilöiden osuus ehdokkaista on suurempi kuin äänioikeutetuista. Eduskunnan ulkopuolisten puolueiden ja valitsijayhdistysten ehdokkaina on sen sijaan selkeästi eduskuntapuolueita vähemmän toimihenkilöitä.

Äänioikeutetuista työllisistä yrittäjiä on joka kymmenes, ehdokkaista hieman useampi (12 %). Eduskuntapuolueista eniten yrittäjätaustaisia ehdokkaita on Sinisellä tulevaisuudella ja Keskustalla. Sosioekonomiselta asemaltaan työntekijöitä on äänioikeutetuista 28 prosenttia. Ehdokkaista huomattavasti pienempi osuus kuuluu tähän joukkoon (12,4 %). Eniten työntekijöitä on Vasemmistoliiton (22 %) ja SDP:n (18,4 %) ehdokkaissa.

Kuvio 11. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) sosioekonomisen aseman mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %

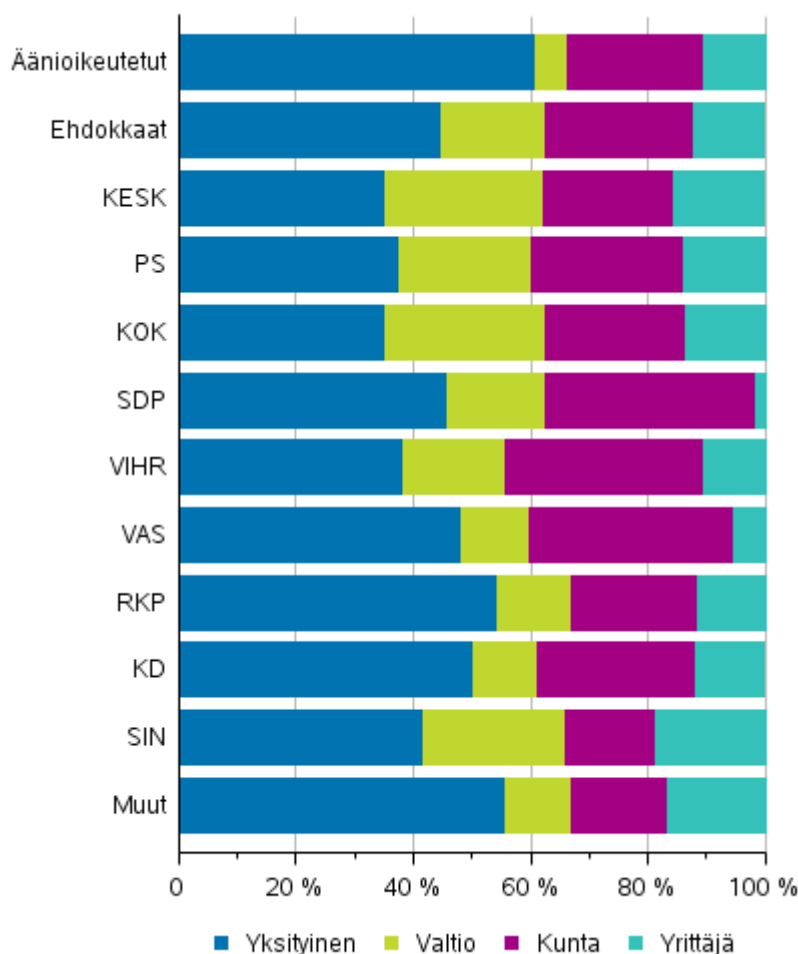

Valtio työllistää ehdokkaita enemmän kuin äänioikeutettuja

Työelämässä olevista ehdokkaista 43 prosenttia on töissä julkisella sektorilla. Kuntasektorilla työskentelee suurin piirtein yhtä paljon sekä äänioikeutetuista kuin ehdokkaistakin, sen sijaan valtiosektori työllistää kansanedustajaehdokkaita huomattavasti enemmän kuin äänioikeutettuja. Kun kaikista äänioikeutetuista noin viisi prosenttia on töissä valtiosektorilla, niin ehdokkaista heidän osuutensa on lähes viidennes. Tätä selittää paljolti se, että ehdokkaissa on 165 istuvaa kansanedustajaa, joiden työnantajasektori on valtio. Jos tarkastellaan vain ehdokkaita, jotka eivät ole tällä hetkellä kansanedustajia, niin silloinkin valtiosektorin palkansaajien osuus korostuu ehdokkaiden taustoissa: uusista ehdokkaista 10,6 prosenttia on töissä valtiosektorilla.

Puolueittain ehdokkaiden työnantajasektori vaihtelee erittäin paljon. Valtiosektorilla työskenteleviä on eniten Kokoomuksen ja Keskustan ehdokkaissa, noin 27 prosenttia, ja vähiten Kristillisdemokraateilla (11,0 %) ja Vasemmistoliitolla (11,6 %). Kuntasektorilla työskentelee eniten SDP:n, Vasemmistoliiton ja Vihreän liiton ehdokkaista, reilu kolmannes. Eniten yksityisellä sektorilla eli yli puolet on RKP:n ja Kristillisdemokraattien ehdokkaista. Yrittäjiä puolestaan on eniten Sinisen tulevaisuuden (18,7 %) ja Keskustan (15,5 %) ehdokkaissa.

Kuvio 12. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) työnantajan sektorin mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %

1.7. Perheasema

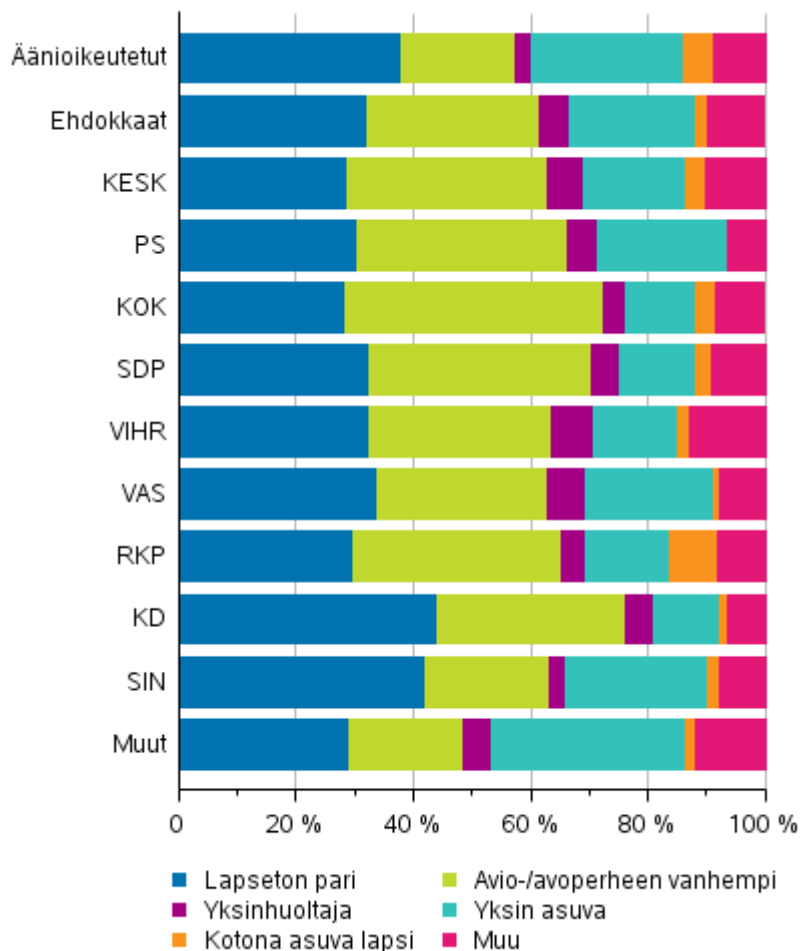
Yksinasuvia äänioikeutetuista neljäsnes, ehdokkaista viidennes

Ehdokkaat poikkeavat myös perheasemaltaan äänioikeutetuista: perheen vanhempia on huomattavasti enemmän ja lapsettomassa parisuhteessa eläviä huomattavasti vähemmän kuin äänioikeutetuissa. Tätä selittää tietenkin jo se, että ehdokkaiden ikärakenne on nuorempi kuin äänioikeutettujen. Isolla osalla äänioikeutetuista lapset ovat jo muuttaneet pois kotoa, kun taas suuri osa ehdokkaista on sen ikäisiä, että lapset asuvat vielä kotona.

Kaikista äänioikeutetuista noin 20 prosenttia on perheasemaltaan vanhempia kahden puolison perheessä. Yksinhuoltajia on vajaat kolme prosenttia kaikista äänioikeutetusta. Lapsettomia, parisuhteessa eläviä on noin 38 prosenttia, perheettömiä yksinasuvia noin 26 prosenttia ja kotona vanhempiensa kanssa asuvia aikuisia lapsia noin viisi prosenttia äänioikeutetuista. Loput noin yhdeksän prosenttia ovat perheettömiä, jotka asuvat yhdessä joidenkin muiden kanssa, ovat asunnottomia tai laitospöytä.

Eniten perheasemaltaan vanhempana kahden puolison perheessä on Kokoomuksen (44,1 %) ja SDP:n (38 %) ehdokkaista. Vähiten avio-/avoperheen vanhempia on Sinisen tulevaisuuden ehdokkaista, joista vain noin viidennes kuuluu tähän ryhmään. Yksinhuoltajia kaikista ehdokkaista on 5,0 prosenttia. Eniten heitä on Vihreän liiton (7,4 %) ja Vasemmistoliiton ehdokkaista (6,5 %).

Kuvio 13. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) perheeseaman mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %

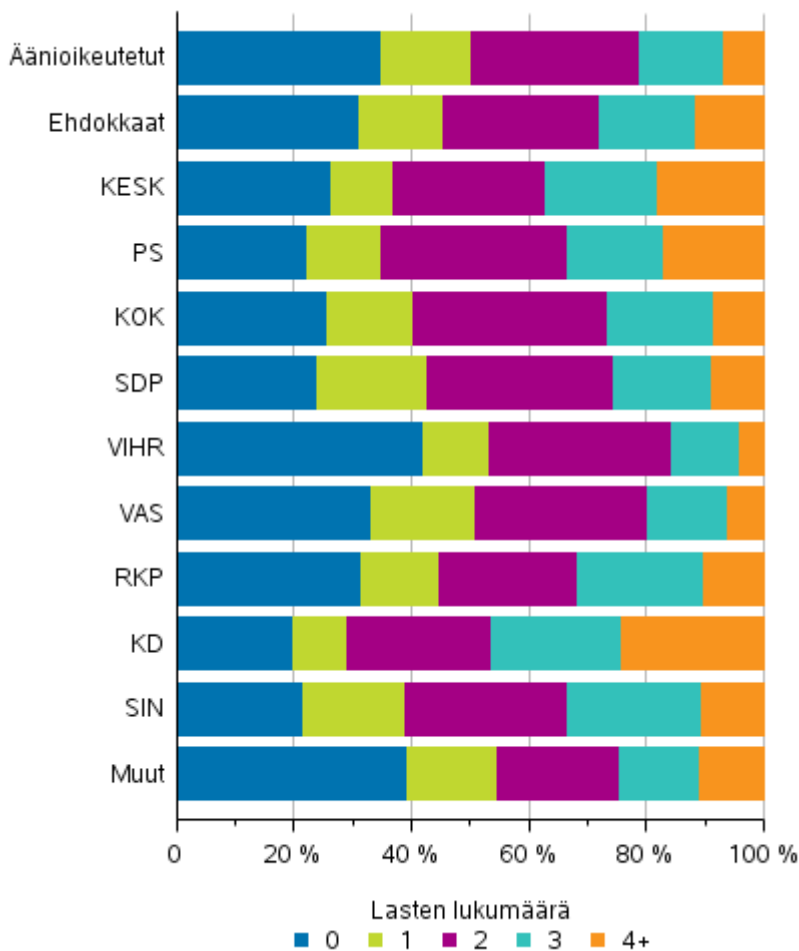

Kotona vanhempiensa kanssa asuvia aikuisia lapsia on puolestaan eniten RKP:n (8,2 %) ehdokkaina. Perheettömiä yksinasuvia on ehdokkaissa eniten Sinisellä tulevaisuudella, noin neljännes eli saman verran kuin yksinasuvia on äänioikeutetuistakin.

Lapsia eniten Kristillisdemokraattien ehdokkailla

Vaikka suuri osa äänioikeutetuista ja moni ehdokaskaan ei tällä hetkellä elä lapsiperheen arkea, se ei tarkoita sitä, ettei heillä olisi siitä kokemusta. Äänioikeutetuista 34 prosentilla ei ole koskaan ollut tai ei vielä ole omia lapsia, ehdokkaista taas kokonaan lapsettomia on noin 30 prosenttia. Lapsettomia ehdokkaita on vähiten Kristillisdemokraateilla, noin 20 prosenttia.

Kuvio 14. Äänioikeutetut ja ehdokkaat (puolueittain) lasten lukumäärän mukaan eduskuntavaaleissa 2019, %

Keskimäärin naisehdokkailla on 1,8 lasta ja miesehdokkailla 1,7 lasta. Äänioikeutetuilla naisilla on keskimäärin 1,6 ja miehillä 1,4 lasta. Näissä luvuissa on mukana henkilön kaikki biologiset ja adoptoidut lapset riippumatta heidän iästään tai siitä asuvatko he enää kotona.

1.8. Tulotaso

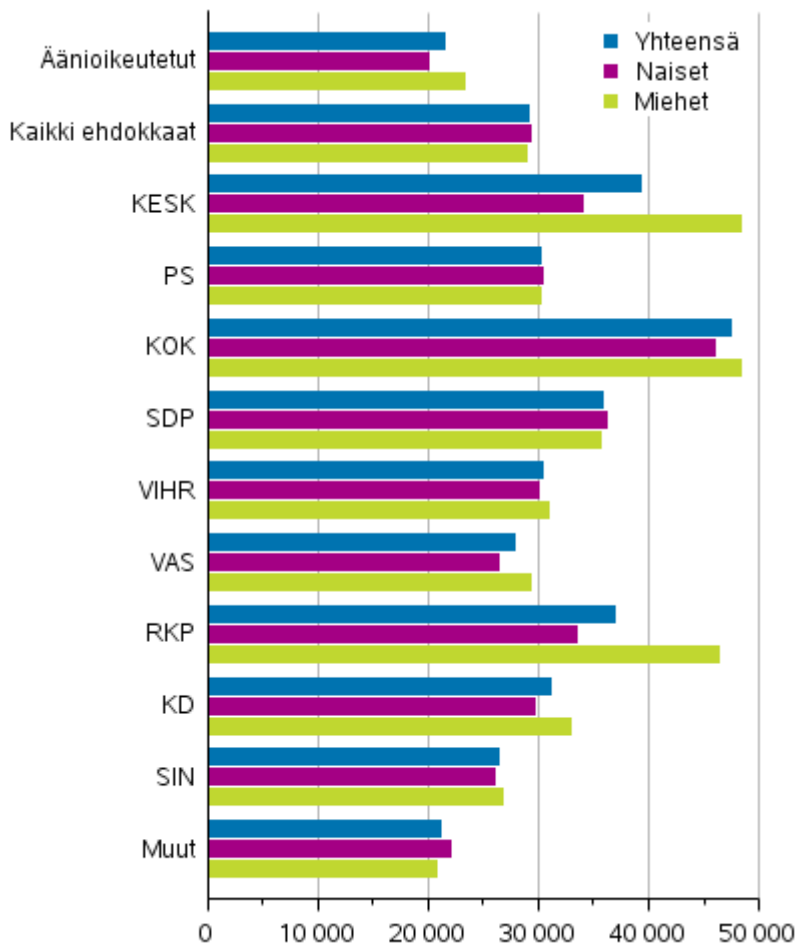
Ehdokkaiden tulotaso korkeampi kuin äänioikeutettujen

Seuraavassa on tarkasteltu äänioikeutettuja ja ehdokkaita käytettävissä olevien rahatulojen mukaan. Tulotiedot ovat viimeksi vahvistetusta verotuksesta vuodelta 2017. Käytettävissä olevilla rahatuloilla tarkoitetaan verojen jälkeisiä rahatuloja, jotka koostuvat työ- ja omaisuustuloista, työhön liittyvistä luontoiseduista sekä tulonsiirroista.

Ehdokkaat ovat korkeammin koulutettuja kuin äänioikeutetut ja heistä on myös suurempi osa työelämässä. Tämä selittää pitkälti sen, että myös heidän tulotonsa on korkeampi kuin äänioikeutettujen. Ehdokkaiden käytettävissä olevien rahatulojen mediaani on 29 100 euroa, kaikkien äänioikeutettujen 21 500 euroa. Ehdokkaiden käytettävissä oleva rahatulo on noin 36 prosenttia suurempi kuin äänioikeutettujen.

Suurin ero äänioikeutettuihin on Kokoomuksen ehdokkailla, joiden käytettävissä oleva rahatulo on yli kaksinkertainen äänioikeutettuihin verrattuna. Myös Keskustan, RKP:n ja SDP:n ehdokkaiden tulot ovat 70–80 prosenttia suuremmat kuin äänioikeutetuilla. Eduskuntapuolueista Sininen tulevaisuus on lähimpänä äänestäjäkuntaa 26 300 euron käytettävissä olevilla rahatuloillaan.

Kuvio 15. Äänioikeutettujen ja ehdokkaiden (puolueittain) käytettävissä olevien rahatulojen mediaani eduskuntavaaleissa 2019, € vuodessa

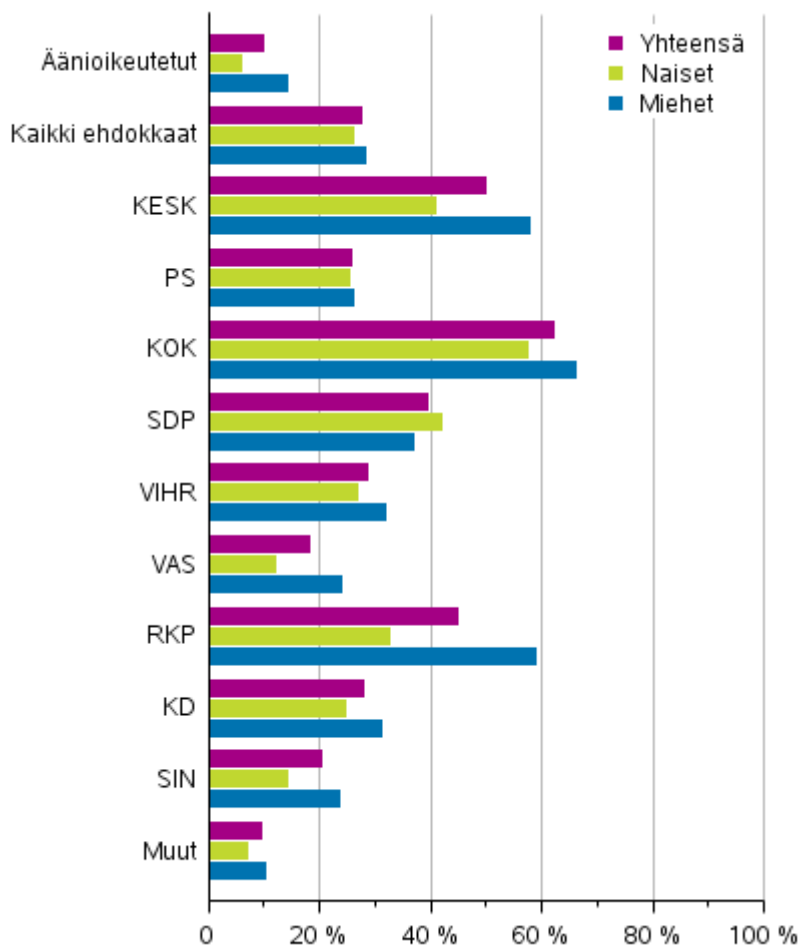

Suurituloisimmat ehdokkaat Kokoomuksella

Kun äänioikeutettu väestö järjestetään vuoden 2017 tulojen mukaan ja jaetaan kymmeneen yhtä suureen osaan, saadaan äänioikeutetun väestön tulokymmenykset. Näistä jokaisessa on noin 425 000 henkilöä. Äänioikeutetun väestön suurituloisimmalla kymmenesosalla käytettävissä on vähintään 39 600 euroa ja pienituloisimmalla kymmenesosalla korkeintaan 9 400 euroa.

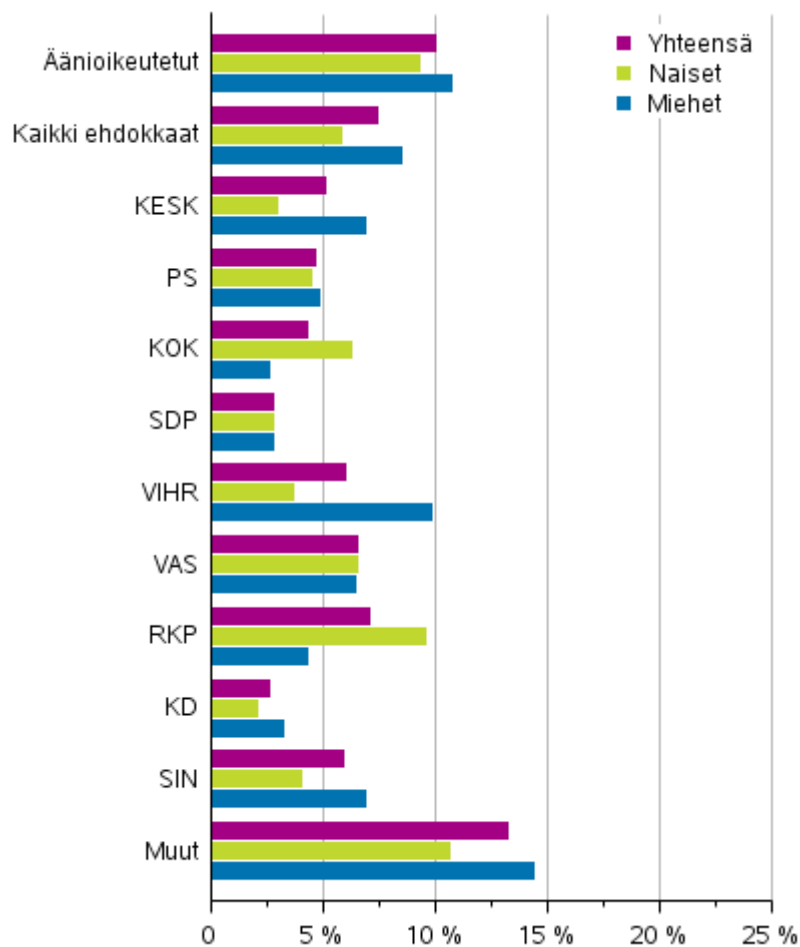
Kaikista ehdokkaista ylimpään tulokymmenykseen kuuluu 27 prosenttia. Ehdokkaista tulojakauman hyvätuloisimmassa päässä ovat Kokoomuksen ja Keskustan ehdokkaat. Kokoomuksen miesehdokkaista 66 prosenttia ja naisehdokkaista 57 prosenttia ylittää ylimpään tulokymmenykseen. Keskustan ehdokkaista ylimpään tulokymmenykseen kuuluu miehistä noin 58 ja naisista 41 prosenttia.

Kuvio 16. Ylimpään tulokymmenyksen kuuluneet ehdokkaat (puolueittain) eduskuntavaaleissa 2019, % (käytettävissä olevat rahatulot)

Niin äänioikeutetuissa kuin ehdokkaissakin naisia on vähemmän ylimmissä tulokymmenyksessä. Suurin sukupuolten välinen ero on RKP:n, Keskustan ja Vasemmistoliiton ehdokkailla. Näissä puolueissa miehiä on yli kymmenen prosenttiyksikköä enemmän ylimmissä tulokymmenyksessä kuin naisia. Ainoastaan SDP:llä asetelma on päinvastainen: sen naisehdokkaista ylimpään tulokymmenyksen kuuluu 42 prosenttia ja miesehdokkaista 37 prosenttia.

Kuvio 17. Alimpaan tulokymmenykseen kuuluneet ehdokkaat (puolueittain) eduskuntavaaleissa 2019, % (käytävissä olevat rahatulot)

Myös alimmassa tulokymmenyksessä on enemmän miehiä kuin naisia, mutta erot naisten ja miesten välillä ovat pienempiä kuin ylimpään tuloluokkaan kuuluvien kohdalla. RKP:n ja Kokoomuksen naisehdokkaat tekevät poikkeuksen: Heistä alimpaan tuloluokkaan kuuluu enemmän kuin puolueensa miesehdokkaista.

Taulukko 8. Ylimpään ja alimpaan tulokymmenykseen kuuluneiden äänioikeutettujen ja ehdokkaiden (puolueittain) osuudet sukupuolen mukaan eduskuntavaaleissa 2019, % puolueen ehdokkaista

	Alin tulokymmenys			Ylin tulokymmenys		
	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä
Äänioikeutetut	10,7	9,3	10,0	14,2	6,0	10,0
Kaikki ehdokkaat	8,5	5,8	7,4	28,4	26,2	27,4
Suomen Keskusta KESK	6,9	3,0	5,1	57,8	41,0	50,0
Perussuomalaiset PS	4,8	4,5	4,7	26,0	25,4	25,8
Kansallinen Kokoomus KOK	2,6	6,3	4,3	66,1	57,3	62,1
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	2,8	2,8	2,8	36,7	42,1	39,4
Vihreä liitto VIHR	9,8	3,7	6,0	31,7	26,9	28,7
Vasemmistoliitto VAS	6,4	6,5	6,5	23,9	12,1	18,1
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	4,3	9,6	7,1	58,7	32,7	44,9
Suomen Kristillisdemokraatit KD	3,2	2,1	2,6	31,2	24,7	27,9
Sininen tulevaisuus SIN	6,9	4,0	5,9	23,5	14,0	20,4
Muut	14,4	10,6	13,2	10,3	7,1	9,3

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ehdokkaiden lukumäärä ikäluokan mukaan puolueittain eduskuntavaaleissa 2019

	Yhteensä	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+
Yhteensä	2 468	107	375	627	608	493	258
Suomen Keskusta KESK	216	11	36	48	61	46	14
Perussuomalaiset PS	213	2	23	55	78	41	14
Kansallinen Kokoomus KOK	211	11	32	53	61	43	11
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue SDP	216	11	35	64	51	39	16
Vihreä liitto VIHR	216	12	50	74	52	20	8
Vasemmistoliitto VAS	216	6	46	73	40	38	13
Suomen ruotsalainen kansanpuolue RKP	98	12	14	25	25	13	9
Suomen Kristillisdemokraatit KD	190	7	15	35	42	62	29
Suomen Kommunistinen Puolue SKP	88	2	13	15	10	21	27
Kommunistinen Työväenpuolue KTP	32	3	2	1	4	5	17
Liberaalipuolue LIBE	36	2	12	13	8	-	1
Piraattipuolue	87	7	37	31	12	-	-
Eläinoikeuspuolue EOP	17	1	6	4	3	3	-
Kansalaispuolue KP	50	1	3	14	14	13	5
Feministinen puolue FP	38	3	12	17	5	1	-
Itsenäisyyspuolue IP	47	-	2	14	17	6	8
Sininen tulevaisuus SIN	152	4	10	16	39	53	30
Suomen kansa ensin SKE	34	2	3	7	11	7	4
Seitsemän tähden liike STL	175	3	12	35	36	45	44
Liike Nyt NYT	109	5	10	28	33	28	5
Muut	27	2	2	5	6	9	3

Liitetaulukko 2. Ehdokkaiden lukumäärä puolueittain ja vaalipiireittäin eduskuntavaaleissa 2019

	Koko maa	Helsinki	Uusi-maa	Varsinais-Suomi	Sata-kunta	Häme	Pirkan-maa	Kaakkois-Suomi	Savo-Karjala	Vaasa	Keski-Suomi	Oulu	Lappi	Ahvenan-maa
Yht.	2 468	286	492	191	117	155	251	179	165	168	153	184	122	5
KESK	216	22	36	17	14	14	19	17	15	16	14	18	14	-
PS	213	22	36	14	14	14	19	17	15	16	14	18	14	-
KOK	211	22	36	17	13	14	19	17	15	16	14	17	11	-
SDP	216	22	36	17	14	14	19	17	15	16	14	18	14	-
VIHR	216	22	36	17	14	14	19	17	15	16	14	18	14	-
VAS	216	22	36	17	14	14	19	17	15	16	14	18	14	-
RKP	98	22	36	17	1	3	1	-	-	16	-	1	1	-
KD	190	22	36	3	14	14	19	17	15	16	14	18	2	-
SKP	88	16	19	10	5	-	7	2	7	2	11	3	6	-
KTP	32	5	10	1	3	5	1	1	2	1	1	1	1	-
LIBE	36	5	18	2	-	3	5	-	-	1	-	2	-	-
Piraattip.	87	7	18	9	3	7	14	5	3	4	9	5	3	-
EOP	17	3	6	4	-	-	3	-	-	-	1	-	-	-
KP	50	1	4	-	-	1	7	6	11	8	5	7	-	-
FP	38	7	13	3	1	2	4	1	1	1	1	2	2	-
IP	47	3	12	9	-	-	15	1	2	2	-	2	1	-
SIN	152	14	36	10	-	8	19	16	15	8	10	9	7	-
SKE	34	7	8	3	-	2	4	4	3	-	1	2	-	-
STL	175	21	31	12	5	13	19	14	12	11	9	15	13	-
NYT	109	20	24	7	1	6	19	10	4	-	6	7	5	-
Valit-sija- yhd.	22	1	5	2	1	7	-	-	-	2	1	3	-	-
Muut	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5

Eduskuntavaalit, laatuseloste 2019

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto tilaston tietosisällöstä

Tilastokeskus tuottaa eduskuntavaaleista Suomen viralliset tilastot, jotka sisältävät keskeiset tiedot:

- puolueiden saamat äänimäärät ja osuudet eroteltuna ennakkoäänestyksessä saatuihin ja varsinaisena vaalipäivänä saatuihin ääniin vaalipiireittäin, kunnittain sekä äänestysalueittain
- ehdokkaiden saamat äänimäärät ja osuudet sukupuolen mukaan puolueittain, vaalipiireittäin, kunnittain sekä äänestysalueittain
- äänioikeutettujen ja äänestäneiden lukumäärät sukupuolen mukaan kunnittain sekä ennakkoäänestyksessä että varsinaisena vaalipäivänä
- ehdokkaiden ja valittujen kansanedustajien lukumäärät puolueittain sukupuolen mukaan sekä kaikkien ehdokkaiden äänimäärät ja vertausluvut vaalipiireittäin

Vuodesta 1983 lähtien tiedot löytyvät Tilastokeskuksen maksuttomasta tietokannasta eli StatFin -tilastopalvelusta (2003 alkaen myös äänestysalueittain).

1.2 Olennaiset käsitteet

Vaalitoimitus

Suomen Perustuslain mukaan valtiolta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta. Kansanedustajat valitaan välittömällä ja suhteellisilla vaaleilla valtioneuvoston kansanedustajapaikkojen jaosta vaalipiirien kesken tekemän päätöksen mukaisesti. Eduskuntavaalit toimitetaan joka neljäs vuosi toimitettavilla vaaleilla, vaalipäivä on vaalivuoden huhtikuun kolmas sunnuntai. Mikäli huhtikuun kolmas sunnuntai on pääsiäispäivä, vaalipäivä on pääsiäistä edeltävä sunnuntai.

Vaalilainsäädäntö

Vuonna 1998 tehdyllä vaalilainsäädännön muutoksella koottiin kaikkia vaaleja koskevat säännökset yhteen lakiin, vaalilakiin (714/1998), joka tuli voimaan 8.10.1998. Vaalit toimitetaan voimassa olevan vaalilainsäädännön mukaisesti. Aiheesta tarkemmin Oikeusministeriön ylläpitämiltä verkkosivuilla www.vaalit.fi (=> Vaalitietoa => Vaalilainsäädäntö) ja www.finlex.fi, vaalilaki (714/1998).

Vaalilain muutos (939/2017), jossa mahdollistettiin kirjeäänestys ulkosuomalaisille ja muille vaalien ajan ulkomailla oleville, vahvistettiin 14.12.2017 ja se tulee voimaan 1.11.2018. Kirjeäänestystä voidaan käyttää ensimmäistä kertaa vuoden 2019 eduskuntavaaleissa.

Hallituksen esitys laiksi vaalilain muuttamisesta (HE 101/2017 vp).

Vaalien toimittamisen keskeiset periaatteet

Kaikki Suomen vaalit toimitetaan noudattaen seuraavia periaatteita:

- **Vaalit ovat välittömät.** Valitsijat (äänioikeutetut) äänestävät suoraan niitä henkilöitä, jotka he tahtovat saada valituiksi.
- **Vaalit ovat suhteelliset.** Suhteellisissa vaaleissa jokainen puolue (tai muu ryhmittymä) saa sen määrän valittuja edustajia kuin mitä sen vaaleissa saama äänimäärä suhteessa muihin ryhmittymiin edellyttää (ei presidentinvaalit).
- **Vaalit ovat salaiset.** Vaalisalaisuudella tarkoitetaan, etteivät vaaliviranomaiset eivätkä muutkaan saa tietää, ketä äänestäjä on äänestänyt, vai onko hän jättänyt tyhjän äänestyslipun. Sen sijaan tieto siitä, onko äänioikeutettu käyttänyt äänioikeuttaan eli käynyt äänestämässä, ei kuulu vaalisalaisuuden piiriin.
- **Vaaleissa on yleinen ja yhtäläinen äänioikeus.** Yleisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että äänioikeus on riippuvainen vain sellaisista edellytyksistä, jotka kansalaisella yleensä on. Yhtäläisellä äänioikeudella tarkoitetaan sitä, että jokaisella äänioikeutetulla on yhtäläinen äänioikeus vaikuttaa vaalin tulokseen. Yleisissä vaaleissa kullakin on yksi ääni.

- **Kunkin äänestäjän on äänestettävä itse.** Äänioikeutta ei saa käyttää valtuusmiehen eli asiamiehen kautta.
- **Äänestämisen on tapahduttava vaaliviranomaisen edessä.** Poikkeuksena kirjeäänestys, joka ei tapahdu vaaliviranomaisen edessä. Kirjeäänestyksessä äänestäjän tulee hankkia kaksi todistajaa, jotka allekirjoittavat todistuksen siitä, että äänestys on tapahtunut vaalisalaisuus säilyttäen ja vaalivapautta kunnioittaen.
- **Suomen vaalijärjestelmä on henkilö- ja puoluevaalin yhdistelmä,** jossa samalla yhdellä numerolla äänestetään sekä puoluetta että henkilöä (ei presidentinvaalit).

Äänioikeus ja vaalikelpoisuus

Eduskuntavaaleissa äänioikeutettu on asuinpaikkaan katsomatta jokainen Suomen kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta.

Äänioikeutettu voi äänestää joko 1) ennakoäänestysaikana tai 2) vaalipäivänä sunnuntaina.

Vaalilain muutos (939/2017), jossa mahdollistetaan kirjeäänestys ulkosuomalaisille ja muille vaalien ajan ulkomailla oleville tuli voimaan 1.11.2018. Kirjeäänestystä käytetään ensimmäistä kertaa vuoden 2019 eduskuntavaaleissa

Vaalikelpoisuus

Eduskuntavaaleissa vaalikelpoinen on jokainen äänioikeutettu henkilö, joka ei ole vajaavaltainen eli holhouksen alainen. Kansanedustajaksi ei kuitenkaan voida valita sotilasvirassa olevaa henkilöä. Lisäksi kansanedustajana eivät voi olla seuraavat korkeat virkamiehet: valtioneuvoston oikeuskansleri, eduskunnan oikeusasiamies, korkeimman oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden jäsen eikä valtakunnansyyttäjä. He voivat olla ehdokkaina, mutta jos tulevat valituiksi, heidän tulee erota virastaan.

Vaalikelpoisuus on eduskuntavaaleissa riippumaton ehdokkaan kotikunnasta, joten ehdokas voi asettautua ehdokkaaksi missä tahansa vaalipiirissä, kuitenkin vain yhdessä vaalipiirissä.

Ehdokkaiden asettaminen

Puoluekisteriin merkityllä puolueella on oikeus asettaa kussakin vaalipiirissä enintään 14 ehdokasta, tai jos vaalipiirin paikkaluku ylittää 14, enintään yhtä monta ehdokasta kuin on edustajapaikkoja. Puolueiden lisäksi valitsijayhdistyksellä, jonka vähintään 100 saman vaalipiirin (Manner-Suomessa) äänioikeutettua on perustanut, on oikeus asettaa ehdokas kansanedustajaksi. Sama henkilö saadaan samoissa vaaleissa asettaa vain yhden puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi ja vain yhdessä vaalipiirissä.

Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirissä on valitsijayhdistyksellä, jonka vähintään 30 vaalipiirin äänioikeutettua on perustanut, oikeus asettaa ehdokas kansanedustajaksi.

Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirissä voi yhteislistalla olla enintään neljä ehdokasta.

Ehdokashakemus sekä ilmoitus vaaliliitosta ja ilmoitus yhteislistasta on annettava vaalipiirilautakunnalle 40 päivää ennen vaaleja (5.3.2019).

Ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen 31 päivää ennen vaaleja (14.3.2019) ja siinä olevien sekä lisäksi iän vaalipäivänä ja henkilötunnuksen merkitseminen valtakunnalliseen ehdokasrekisteriin.

Äänestysprosentti = äänestäneiden osuus äänioikeutetuista

Valtiollisissa vaaleissa tilastoissa esitetään neljä erilaista äänestysprosenttia:

- 1. Suomessa asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti
- 2. ulkomailla asuvien Suomen kansalaisten äänestysprosentti
- 3. kokonaisäänestysprosentti, joka sisältää edellä mainitut molemmat ryhmät
- 4. em. ryhmästä 2 erikseen eriteltyä Ruotsissa asuvien äänestysprosentti

Vaalituloksen laskenta

Ennakoäänten laskenta

Ennakoäänien laskenta alkaa pääsääntöisesti varsinaisena vaalipäivänä, sunnuntaina, klo 15. Suurissa vaalipiireissä voidaan alkamisaikaa aikaistaa, kuitenkin niin että aikaisin mahdollinen aika on klo 12. Ennakoäänien laskennan tulos pyritään saamaan valmiiksi klo 20:een mennessä, mistä alkaen niistä saadaan julkistaa ennakkotietoja.

Vaalipäivän äänten laskenta

Vaalilautakunnat aloittavat vaalipäivänä annettujen äänten alustavan laskennan vaalihuoneistojen sulkeuduttua kello 20. Vaalilautakunta avaa vaaliurnan, laskee siinä olevat äänestysliput ja merkitsee kullekin ehdokkaalle annetut äänimäärät erityiseen vaalipöytäkirjaan. Heti tämän jälkeen vaalilautakunta ilmoittaa kunnan keskusvaalilautakunnalle ehdokkaiden saamat äänimäärät eli vaalien tuloksen kyseisessä äänestysalueessa.

Kunnan keskusvaalilautakunta puolestaan välittää tulokset oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän keskitettyyn laskentajärjestelmään. Lopuksi vaalilautakunta sinetöi äänestysliput pakettiin ja toimittaa ne ennen maanantaiaamua kello 9 vaalipiirilautakunnalle.

Vaalien tuloksen määräytyminen

Vaalien tuloksen määräytymisessä käytetään ns. d'Hondt'in laskentamenetelmää, jonka mukaan laskennan *ensimmäisessä vaiheessa* lasketaan kunkin ryhmittymän eli

- vaaliliitton kuulumattoman (yksittäisen puolueen),
- vaaliliiton,
- yhteislistan sekä
- yhteislistaan kuulumattoman valitsijayhdistyksen

vaalipiirissä saama kokonaisäänimäärä.

Vaaliliitossa olevia puolueita kohdellaan siis yhtenä ryhmittymänä, samoin yhteislistaan kuuluvia valitsijayhdistyksiä. Laskennan *toisessa vaiheessa* asetetaan kussakin ryhmittymässä ehdokkaat paremmuusjärjestykseen heidän saamiensa äänimäärien perusteella.

Kolmannessa vaiheessa annetaan kullekin ehdokkaalle vertausluvut siten, että ryhmittymän eniten ääniä saanut ehdokas saa vertauslukuun ryhmittymän koko äänimäärän, toiseksi eniten ääniä saanut ehdokas puolet ryhmittymän äänimäärästä, kolmanneksi tullut ehdokas kolmanneksen, neljänneksi tullut ehdokas neljänneksen ja niin edelleen.

Lopuksi vaalipiirin kaikki ehdokkaat asetetaan vertauslukujen mukaiseen paremmuusjärjestykseen ja tästä listasta valitaan kansanedustajaksi niin monta ehdokasta kuin vaalipiiristä valitaan edustajia.

Tiedottaminen vaalien alustavasta tuloksesta

Vaalien alustava tulos selviää jo vaalipäivän iltana. Vaalihuoneistojen sulkeuduttua kello 20 vaalitietojärjestelmään siirretty ennakoäänestyksen tulos annetaan julkisuuteen. Sen jälkeen vaalitietojärjestelmään siirretään vaalilautakuntien alustavat laskelmat sitä mukaan kuin ne vaalipäivän iltana valmistuvat. Yleensä alustava tulos on kokonaisuudessaan selvillä viimeistään kello 23.

Tarkastuslaskenta ja vaalien tuloksen vahvistaminen

Vaalipiirilautakunnat aloittavat äänestyslippujen tarkastuslaskennan vaalipäivän jälkeisenä maanantaina kello 9. Tarkastuslaskennan tulos tulee olla valmis seuraavana keskiviikkona kello 18, jolloin vaalipiirilautakunnat vahvistavat vaalien lopullisen tuloksen vaalipiireissä ja kirjoittavat valtakirjat kansanedustajiksi valituille.

Vaalipiirit

Eduskuntavaaleja varten maa on jaettu maakuntajaon pohjalta 13 vaalipiiriin. Eduskuntavaaleissa kansanedustajien paikat jakaantuvat vaalipiirien kesken valtioneuvoston päätöksen mukaisesti.

Lain mukaan Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiristä valitaan yksi kansanedustaja ja loput 199 edustajapaikkaa jaetaan suhteellisesti muiden vaalipiirien kesken maassa vakinaisesti asuvien Suomen kansalaisten lukumäärän mukaan.

Kansanedustajien paikkojen jako vaalipiirien kesken Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiriä lukuun ottamatta toimitetaan niiden Suomen kansalaisten lukumäärän perusteella, joilla väestötietojärjestelmän tietojen mukaan on ollut kotikunta Suomessa asianomaisessa vaalipiirissä kuudennen vaalipäivää edeltävän kalenterikuukauden viimeisenä päivänä.

Jako, jossa otetaan huomioon **vaalivuoden alussa voimaan tulevat kuntajaon muutokset**, toimitetaan jakamalla kunkin vaalipiirin Suomen kansalaisten lukumäärä vaalipiirien yhteenlasketulla Suomen kansalaisten lukumäärällä ja kertomalla saatu luku luvulla 199. Kuhunkin vaalipiiriin tulee laskutoimituksen osoittama kokonaislukua vastaava paikkamäärä. Jos kaikki paikat eivät tule näin jaetuiksi, loput paikat jaetaan vaalipiirien kesken laskutoimituksen osoittamien lukujen desimaaliosien suuruuden mukaisessa järjestyksessä. ([21.12.2007/1263](http://www.stat.fi/til/evaa/luo.html))

Kansanedustajien paikkojen määrä muuttuu 14.4.2019 toimitettavissa eduskuntavaaleissa kahdessa vaalipiirissä. Uudenmaan vaalipiiri saa yhden lisäpaikan ja Savo-Karjalan vaalipiiri menettää yhden paikan. Lukumäärä otettiin väestötietojärjestelmästä 31.10.2018. Valtioneuvosto antoi 8.11.2018 asetuksen kansanedustajien paikkojen jaosta vaalipiirien kesken. Kansanedustajien paikat jakautuvat vuoden 2019 eduskuntavaaleissa seuraavasti:

- 01 Helsingin vaalipiiri 22
- 02 Uudenmaan vaalipiiri 36 (+1)
- 03 Varsinais-Suomen vaalipiiri 17
- 04 Satakunnan vaalipiiri 8
- 06 Hämeen vaalipiiri 14
- 07 Pirkanmaan vaalipiiri 19
- 08 Kaakkois-Suomen vaalipiiri 17
- 09 Savo-Karjalan vaalipiiri 15 (-1)
- 10 Vaasan vaalipiiri 16
- 11 Keski-Suomen vaalipiiri 10
- 12 Oulun vaalipiiri 18
- 13 Lapin vaalipiiri 7
- 05 Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri 1

Vaalipiirimuutokset sekä kuntaliitokset

Eri vuosien eduskuntavaaleja koskevat vaalipiiri- ja kuntamuutokset sekä kuntaliitokset on esitetty eduskuntavaalien kotisivulla Luokitukset-osiossa, [\[http://www.stat.fi/til/evaa/luo.html\]](http://www.stat.fi/til/evaa/luo.html).

Vaalipiirijakoa muutettiin 1.9.2013 voimaan tulleella lailla vaalilain muuttamisesta (271/2013) ja sovellettiin ensimmäisen kerran eduskuntavaaleissa 2015 (19.4.2015). Vaalilain muutoksessa yhdistettiin Kymen (08) ja Etelä-Savon (09) vaalipiirit uudeksi Kaakkois-Suomen vaalipiiriksi (uusi 08) sekä Pohjois-Savon (10) ja Pohjois-Karjalan (11) vaalipiirit uudeksi Savo-Karjalan (uusi 09).

Kunnat on sijoitettu vaalipiireihin voimassa olevan vaalipiirijakon mukaan. Vuoden 2019 alussa on kuntien lukumäärä Manner-Suomessa 295 ja Ahvenanmaan maakunnassa 16.

Tilastossa on käytetty voimassa olevaa tilastollista kuntaryhmitystä (Tilastokeskus, Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot). Tilastollisessa kuntaryhmityksessä kunnat jaetaan taajamaväestön osuuden ja suurimman taajaman väkiluvun perusteella kaupunkimaisiin, taajaan asuttuihin ja maaseutumaisiin kuntiin. Luokitus perustuu vuonna 2018 tehtyyn taajamarajaukseen ja kunnan väkilukutietoon vuodelta 2017. Taajamarajaus tuotetaan Suomen ympäristökeskuksessa vuosittain.

1. Kaupunkimaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000.
2. Taajaan asuttuja kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 %, asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000.
3. Maaseutumaisia kuntia ovat kunnat, joiden väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000, sekä kunnat, joiden väestöstä vähintään 60 %, mutta alle 90 %, asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4 000.

Käytetyt luokitukset

Tilastokeskuksen kuntaluokitus. Vaalipiiri, kuntaryhmä, kunta, äänestysalue, puolue (puoluerekisteriin merkityt), ehdokkaiden ja valittujen ikä.

Eduskuntavaaleissa 2019 asettivat ehdokkaita seuraavat rekisteröidyt puolueet:

- Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)
- Suomen Keskusta (KESK)
- Kansallinen Kokoomus (KOK)
- Suomen ruotsalainen kansanpuolue (RKP)
- Suomen Kristillisdemokraatit (KD)
- Vihreä liitto (VIHR)
- Vasemmistoliitto (VAS)
- Perussuomalaiset (PS)
- Suomen Kommunistinen Puolue (SKP)
- Kommunistinen Työväenpuolue - Rauhan ja Sosialismin puolesta (KTP)
- Liberaalipuolue - Vapaus valita (LIBE)
- Piraattipuolue
- Eläinoikeuspuolue (EOP)
- Kansalaispuolue (KP)
- Feministinen puolue (FP)
- Itsenäisyyspuolue (IP)
- Sininen tulevaisuus (Sin)
- Suomen kansa ensin (SKE)
- Seitsemän tähden liike (STL)

Tietojenkeruumenetelmät ja tietolähde

Tilastokeskus saa vaalien perusaineiston oikeusministeriön vaalitietojärjestelmästä, jonka teknisen toteuttamisen hoitaa Tieto Oyj. Tilastokeskus kerää tietoja ennakoäänestämisestä erillisellä lomakkeella kunnilta, jotka eivät käytä sähköistä äänioikeusrekisteriä (Ahvenanmaan maakunnan vaalipiirin kunnat).

1.3 Lait, asetukset ja suositukset

Tilastokeskuksen tehtävänä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja (laki Tilastokeskuksesta 24.1.1992/48). Näihin kuuluvat myös vaalitulokset. Tilastokeskuksen työjärjestys määrittää Väestö- ja elinolo-tilastot vaalitulosten tekijäksi (Tilastokeskuksen työjärjestys, TK-00-954-18).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisuaineistoon. Tilaston perusaineisto perustuu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään, joka koostuu viidestä osajärjestelmästä. Näitä ovat:

1. Pohja- ja paikkatietojärjestelmä, jossa ovat tiedot mm. vaalipiiri-, kunta-, äänestysaluejaoista, vaaliviranomaisista sekä äänestyspaikoista (äänestyspaikkarekisteri, jossa ovat tiedot yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista);
2. Puolue- ja ehdokastietojärjestelmä (ehdokasrekisteri), johon merkitään ehdokkaasta seuraavat tiedot: nimi, ehdokasnumero, ammatti, kotikunta, puolue/valitsijayhdistys (jonka ehdokkaana hän on) sekä henkilötunnus (14.3.2019). Ehdokastietojärjestelmä sisältää myös puolerekisterin;
3. Äänioikeusjärjestelmä (äänioikeusrekisteri), johon Väestörekisterikeskus poimii tiedot äänioikeutetuista 46. päivänä (27.2.2019) ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteri perustetaan kutakin vaalia varten erikseen. Äänioikeusrekisteri perustetaan kutakin vaalia varten erikseen. Äänioikeusrekisteriin otetaan jokaisesta äänioikeutetusta ne tiedot (mm. nimi, henkilötunnus, vaalipiiri, kotikunta ja äänestyspaikka), jotka olivat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä (22.2.2019) ennen vaalipäivää. Äänioikeusrekisteri tulee lainvoimaiseksi 12. päivänä (2.4.2019) ennen vaalipäivää kello 12. Äänioikeusrekisteri on käytössä ennakkoäänestyspaikoissa ja jokaisen ennakkoon äänestävän äänestämistä tehdään siihen merkintä. Ennakkoäänestyksen jälkeen rekisteristä tulostetaan vaaliluettelot vaalipäivän äänestyspaikoille. Äänioikeusrekisteriä voidaan kuitenkin käyttää myös vaalipäivän äänestyspaikalla vaaliluetteloiden sijasta. Vaalien jälkeen äänioikeusrekisterin tiedot hävitetään;
4. Keskitetty tuloslaskentajärjestelmä, johon vaalipiirilautakunnat ja kuntien keskusvaalilautakunnat toimittavat vaalien tulostiedot;
5. Tulospalvelujärjestelmä (Tilasto- ja tietopalvelujärjestelmä), jonka avulla vaalien tulostiedot ja muut tilastotiedot välitetään tiedotusvälineille ja Tilastokeskukselle.

Tilastokeskuksen vaalitietojärjestelmä koostuu neljästä vaalitiedostosta, joita ovat: aluetiedosto, puoluetiedosto, ehdokastiedosto ja ehdokasrekisteri.

Ehdokkaiden ja valittujen tausta-analyysi

Vaalitilastojen yhteydessä tuotetaan tausta-analyysi äänioikeutettujen, puolueiden asettamien ehdokkaiden ja valittujen osalta. Äänioikeutettujen henkilöperusjoukko perustuu 27.2.2019 perustettuun äänioikeusrekisteriin (tiedot poimittu väestötietojärjestelmästä 22.2.2019) ja ehdokkaat Oikeusministeriön ehdokasrekisteriin. Näihin rekistereihin yhdistetyt henkilöiden taustatiedot perustuvat Tilastokeskuksen tilastoaineistoihin, mm. väestö-, perhe- ja työssäkäyntitilastoihin, tutkintorekisteriin. Äänioikeutetuista tarkastelussa ovat mukana vain Suomessa asuvat äänioikeutetut.

Analyysissä on kuvattu äänioikeutettuja, ehdokkaita ja valittuja tiettyjen muuttujien suhteen. Taustatiedot ovat yleensä vuosilta 2016-2017. Tätä uudempia tietoja ei ole ollut käytettävissä. Henkilön ikä on ikä vaalipäivänä kokonaisina vuosina.

Seuraavassa on kuvattu analyysissä käytetyt taustamuuttujat.

Vaalipiirit

Analyysissä käytetty vaalipiiri on ehdokkailla se vaalipiiri, jossa henkilö on ehdokkaana. Äänioikeutetuilla vaalipiiritieto perustuu 51 päivää ennen vaalipäivää poimittuun tietoon henkilön asuinkunnasta Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmässä.

Ulkomaalaistausta

Ulkomaalaistaustaisuutta on tarkasteltu kahden eri muuttujan avulla eli henkilön kielen tai syntyperän mukaan. Kielen mukaan ulkomaalaistaustaisiksi on luokiteltu ne henkilöt, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Syntyperän mukaan ulkomaalaistaustaisina pidetään henkilöitä, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Tieto on vuodelta 2017.

Pääasiallinen toiminta

Pääasiallisen toiminnan käsite kuvaa henkilön taloudellisen toiminnan laatua. Väestö jaetaan pääasiallisen toiminnan perusteella työvoimaan kuuluviin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Nämä ryhmät voidaan edelleen jakaa alaryhmiin. Luokitus perustuu tietoihin henkilön toiminnasta vuoden viimeisellä viikolla. Tiedot pääasiallisesta toiminnasta perustuvat eri rekistereistä saatuihin tietoihin.

Pääasiallisen toiminnan mukainen luokitus on seuraava:

- työlliset
- työttömät
- 0-14-vuotiaat
- opiskelijat, koululaiset
- eläkeläiset
- varusmiehet, siviilipalvelusmiehet
- muut työvoiman ulkopuolella olevat

Analyyssissä käytetty tieto kuvaa henkilön toimintaa vuoden 2017 viimeisellä viikolla.

Perheasema

Tässä analyysissä väestö on jaoteltu perheaseman mukaan seuraaviin luokkiin

- avio-/avoperheen vanhempi
- yksinhuoltaja
- lapseton pari
- yksin asuva
- kotona asuva nuori
- muu

Avio-/avoperheen vanhempiin luetaan kaikki avio- tai avoliitossa olevat sekä rekisteröidyssä parisuhteessa elävät, joilla asuu kotona myös omia ja/tai puolison lapsia. Lapsettomia pareja ovat avio-/avoliitossa sekä rekisteröidyssä parisuhteessa elävät, joilla ei ole lapsia. Kotona asuviksi nuoriksi on määritelty omien/oman tai ottovanhempiensa/vanhempansa kanssa asuvat lapsen asemassa olevat henkilöt. Ryhmä ”muu” sisältää ne perheettömät, jotka asuvat yhdessä muiden henkilöiden kanssa (esimerkiksi lapsensa perheen kanssa asuva äiti/isä), asunnottomat ja laitosväestö. Yksin asuvat perheettömät ovat luokassa ”yksin asuva”.

Tieto henkilön perheasemasta on vuodelta 2017.

Lasten lukumäärä

Analyyssissä on käytetty lasten lukumääränä henkilön biologisten ja adoptoitujen lasten lukumäärää. Tieto on vuodelta 2017.

Koulutusaste

Perusasteen tutkinnon suorittaneilla on koulutusta korkeintaan 9 vuotta. Näitä koulutuksia ovat esim. kansa-, keski- ja peruskoulun tutkinnot.

Keskiasteen tutkinnon suorittaneilla on koulutusta 11–12 vuotta. Näitä koulutuksia ovat esim. ylioppilastutkinnot, 1-3 -vuotiset ammatilliset tutkinnot ja ammatilliset perustutkinnot.

Alimman korkea-asteen koulutus kestää 2-3 vuotta keskiasteen jälkeen. Näitä koulutuksia ovat esim. tekniikon, merkonomin ja sairaanhoitajan tutkinnot, jotka eivät ole ammattikorkeakoulututkintoja.

Alemman korkeakoulututkinnon suorittaminen vaatii 3-4 vuotta päätoimista opiskelua keskiasteen jälkeen. Alemmaan korkeakouluasteeseen luetaan esim. ammattikorkeakoulututkinnot ja alemmat korkeakoulututkinnot.

Ylemmän korkeakouluasteen tutkinnon suorittaminen vaatii pääsääntöisesti 5-6 vuotta päätoimista opiskelua keskiasteen jälkeen. Ylempään korkeakouluasteeseen luetaan esim. maisteritutkinnot ja lääkäreiden erikoistumistutkinnot.

Tutkijakoulutusasteen tutkinnon suorittaminen edellyttää itsenäisen ja julkaisukelpoisen tutkimustyön tai väitöskirjan tekemistä. Tutkinnot ovat tieteellisiä lisensiaatin ja tohtorin tutkintoja.

Tiedot henkilön koulutuksesta saadaan Tilastokeskuksen tutkintorekisteristä. Analyyssissä käytetyt tiedot ovat vuodelta 2017.

Käytettävissä olevat rahatulot

Käytettävissä olevat rahatulot sisältävät rahamääräiset tuloerät ja työsuhteeseen liittyvät luontoisedut. Rahatuloihin eivät sisälly laskennalliset tuloerät, joista tärkein on laskennallinen asuntotulo. Kun bruttorahatuloista vähennetään maksetut tulonsiirrot, jäljelle jäävä tulo on käytettävissä oleva rahatulo.

Tieto on vuodelta 2017.

Mediaanitulo

Kun tulonsaajat asetetaan tulojen mukaan suuruusjärjestykseen, mediaanitulo on keskimmäisen tulonsaajan tulo. Keskimmäisen tulonsaajan kummallekin puolelle jää yhtä monta tulonsaajaa. Mediaani ei ole yhtä herkkä poikkeaville äärihavainnoille kuin aritmeettinen keskiarvo.

Valtionveronalaiset tulot

Eräin poikkeuksin kaikki rahana tai rahanarvoisena etuutena saatu tulo on veronalaista. Veronalaisia eivät ole mm. eräät sosiaaliavustukset, päivärahat ja korvaukset. Tällaisia ovat esimerkiksi lapsilisät, asumistuet ja toimeentulotuki. Veronalaisia eivät myöskään ole mm. julkisyhteisöiltä saadut stipendit ja apurahat.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Vaalitilastojen aineisto perustuu oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään ja vaaliviranomaisten toimittamiin tietoihin, joita voidaan pitää luotettavana.

4. Tietojen ajantasaisuus ja tarkkuus

Vahvistetut tiedot poikkeavat aina jonkin verran ennakkotilastojen luvuista.

Tulokset voivat muuttua vahvistetun tuloksen jälkeen kaikilta osin: äänestysalueittain, kunnittain, vaalipiireittäin, puolueittain sekä kaikkien ehdokkaiden ja valittujen saamien äänimäärien suhteen, jolloin jopa heidän keskinäinen järjestyksensä voi muuttua.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Ensimmäinen aineisto eli ennakkotilastot julkaistaan mahdollisimman pian internetissä, StatFin-palvelussa sekä Eduskuntavaalit-tilastosivulla. Kunnittaiset ja äänestysalueittaiset (vuodesta 2003) vaalitiedot sekä valittujen saamat äänimäärät viedään StatFin-palveluun.

Eduskuntavaalit-tilastosivulla julkaistaan kolmella kielellä (suomi, ruotsi ja englanti) julkistuksia ja kyseistä vaalia koskevien taulukoiden lisäksi aikasarjataulukoita. Toinen aineisto eli lopulliset tiedot toimitetaan Tilastokeskukselle vaalituloksen vahvistamisen jälkeen. Vaalituloksen vahvistamisen jälkeen julkaistaan Internetissä ennakkotilastoja vastaavat vahvistetut tiedot tilastosivulla sekä päivitetään StatFin-palveluun tietokannat.

Vaalikarttapalvelussa julkaistaan keskeisiä vaalitulostietoja eduskuntavaaleista.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastoissa käytetään vaalivuoden kuntajakoa. Uusi tilastollinen kuntaryhmitys (kaupunkimaiset, taajamamaiset ja maaseutumaiset) otettiin käyttöön vuodesta 1999 alkaen. Sitä aikaisemmin kunnat ryhmiteltiin seuraavasti: kaupungit ja muut kunnat. Vaalien välillä tapahtuneet vaalipiiri- ja kuntamuutokset on huomioitu tilastoissa, joissa on vertailutieto edellisen vaalin tuloksiin.

Eduskuntavaalit-tilastosivulla esitetään vaalitulostietoja (alkaen vuodesta 1908) aikasarjataulukkoina. Ennakkotilastot eduskuntavaaleista on julkaistu internetissä tilastosivulla vuodesta 1995. Lisäksi StatFin-palvelussa on aikasarja eduskuntavaaleista alkaen vuodesta 1983 (huom. vuodesta 2003 myös äänestysalueittaiset tiedot).

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys sekä dokumentointi

Oikeusministeriö julkaisee kattavaa yleistietoa eri vaaleista sekä valtakunnallisen ehdokasrekisterin ja vaalitulostietoja verkkosivuillaan (www.vaalit.fi). Oikeusministeriön julkaisema tilasto ennakoäänestäneiden osalta poikkeaa Tilastokeskuksen ennakoäänestäneiden tilastosta, sillä ne määritellään eri perustein:

- Oikeusministeriö laskee ennakkoäänestäneiden määrän äänioikeutettujen määrästä
- Tilastokeskus laskee ennakkoäänestäneiden määrän kaikkien äänestäneiden määrästä

Tilastoissa käytetyt luokitukset löytyvät Tilastokeskuksen kotisivuilta.

Lisätietoja

Sami Fredriksson 029 551 2696

Kaija Ruotsalainen 029 551 3599

Vastaava tilastojohtaja:

Jari Tarkoma

vaalit@tilastokeskus.fi

<http://tilastokeskus.fi/eduskuntavaalit>

Lähde: Eduskuntavaalit 2019, ehdokasasettelu, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-6252 (pdf)